18

EXERCITIA

SPIRITUALIA

S. IGNATII DE LOYOLA

Infinitus thesaurus est hominibus:
quo qui usi sunt, participes facti
sunt amicitiae Dei, propter di-
sciplinae dona commendati.
Sap. 7. 14.

ROMÆ
TYPIS JOSEPHI SALVIUCCI
1837

MONITUM

Ex Annotationibus textui Sancti Patris subjectis, eae quae asteriscum (*) praeferunt, loca indicant, quae in editione anni 1596., *ex Congr. Gen. V. auctoritate, diligenti facta collatione cum Autographo hispanico, accommodata fuere. Quae vero loca cruce* (†) *signantur, ex versione literali huc translata sunt.*

ANNOTATIONES

quaedam aliquid afferentes intelligentiae ad Exercitia spiritualia, quae sequuntur, ut juvari possit tam is, qui ea traditurus est, quam qui accepturus.

Prima est Annotatio, quod ipso nomine spiritualium Exercitiorum intelligitur modus quilibet examinandi propriam conscientiam: item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, et vocem: ac postremo alias quascumque spirituales operationes tractandi, ut dicetur deinceps. Sicut enim (†) deambulare, iter facere, et currere exercitia sunt corporalia: ita quoque praeparare, et disponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, et iis sublatis, ad quaerendam, et inveniendam voluntatem Dei circa vitae suae institutionem, (††) et salutem animae, exercitia vocantur spiritualia.

(†) deambulare, *ire*, et currere.

(††) *ad* salutem animae.

Secunda est, quod ille, qui modum, et ordinem alteri tradit meditandi, sive contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, seu contemplationis historiam, percursis obiter dumtaxat punctis illius praecipuis, et adjecta solum (†) brevi dedeclaratiuncula: ut is, qui meditaturus est, accepto veritatis historicae primum fundamento, discurrat postea, et ratiocinetur per seipsum. Ita enim fiet, ut dum aliquid invenerit, quod elucidationem, vel apprehensionem historiae, aliquanto majorem praebeat (sive ex discursu proprio, sive ex divina mentis illustratione id contingat) gustum delectabiliorem, et uberiorem fructum percipiat, quam si res ipsa ei ab altero diffusius narrata, et declarata esset. Non enim abundantia scientiae, sed sensus et gustus rerum interior desiderium animae explere solet.

(†) brevi *seu summaria* declaratione.

Tertia est, quod cum in sequentibus omnibus Exercitiis spiritualibus utamur actibus intellectus, quando discurrimus, voluntatis vero, quando afficimur, advertendum est (†) in operatione, quae praecipue est voluntatis, dum voce, aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis ejus colloquimur, majorem exigi a nobis reverentiam, quam dum per usum intellectus, circa intelligentiam potius moramur.

Quarta est, quod licet Exercitiis sequentibus assignentur quatuor hebdomadae, totidem Exercitiorum partibus singulae singulis respondentes: videlicet, ut in prima hebdomada fiat consideratio de Peccatis: in secunda de Domini nostri Jesu Christi Vita, usque ad ingressum ejus in Hierusalem die Dominica Palmarum: in tertia de Passione ejusdem: in quarta de Resurrectione, et Ascensione, adjectis tribus orandi Modis; non tamen ita acci-

(†) in *actibus voluntatis*, dum etc.

piendae sunt dictae hebdomadae, ut necesse sit, unamquamque continere septem vel octo dies. Cum enim contingat alios aliis tradiores, vel promptiores esse ad consequendum id, quod quaerunt: puta in prima hebdomada contritionem, dolorem, et lachrymas de peccatis suis; aliquos etiam plus aut minus agitari probarique variis spiritibus: expedit nonnumquam (*) succidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, juxta materiae subjectae rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi.

Quinta est, quod mirum in modum juvatur, qui suscipit Exercitia, (†) si ma-

---

(*) *contrahi* hebdomadam.

(†) si intret in illa animo magno et cum liberalitate *erga Creatorem ac Dominum suum*, omne suum velle, et libertatem (suam) illi offerendo, ut *divina ejus Majestas*, tam de se, quam de omni-

gno animo, atque liberali accedens, totum studium, et arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuat, in quo ipsi potissimum servire possit, juxta ejusdem beneplacitum.

Sexta est, quod tradens Exercitia, si animadvertat ei, qui recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, ut sunt consolationes, vel tristitiae: neque diversorum spirituum agitationes, sedulò debet percontari, an ipsa Exercitia praescriptis agat temporibus, et quibus modis, an etiam observet diligenter cunctas Additiones, et de singulis ratio postuletur. Porro de Consolationibus, et Desolationibus infra tractabitur. pag. 186. De Additionibus vero pag. 55.

Septima est, quod is, qui alterum exercendum curat, si eum videat desolatione affici, seu tentatione, cavere debet, ne se

---

bus quae habet, *disponat* juxta *sanctissimam* suam voluntatem.

durum, vel. austerum ipsi exhibeat, sed mitem potius, ac suavem praestet, (†) confirmato ejus animo ad agendum strenue in posterum, detectisque inimici nostri versutiis, eum ad consolationem studeat disponere, tamquam brevi subsecuturam.

Octava est, quod (††) circa consolationes, et desolationes sumentis Exercitia, et circa astutias inimici, poterunt usui esse Regulae, quae (*) in prioribus duabus hebdomadis habentur, de variis spiritibus internoscendis.

(†) addendo ei animum ac vires in posterum, et detegendo illi astutias *inimici naturae humanae*, et *efficiendo* (admonendo, hortando,) *ut se praeparet ac disponat* ad futuram consolationem.

(††) *juxta necessitatem ejus qui accipit Exercitia*, circa desolationes et astutias inimici, uti etiam circa consolationes, poterunt etc.

(*) *pro* prioribus duabus hebdomadis.

Nona est, quod quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, unde contingat, eum in prima hebdomada crassis quibusdam, apertisque tentationibus vexari, ostensis jam inde prosequendi obsequii divini certis impedimentis, cujusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione, tunc illi, qui eum exerceri docet, supersedendum est usu Regularum, quae ad secundam hebdomadam pertinent, de discretione spirituum, et iis utendum solis, quae in prima dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est commodi, tantundem ex illis dispendii referret ob subtilitatem rei, et sublimitatem, quae est supra ejus captum.

Decima est, quod qui exercetur, si tentationibus jactetur, boni speciem praeseferentibus, tunc muniendus est per dictas Regulas hebdomadae secundae. Humani enim generis inimicus, per boni speciem, eos ut plurimum oppugnat, qui

antea in via vitae, quam illuminativam appellant, respondente Exercitiis secundae hebdomadae, fuerint potius versati, quam in altera, quae purgativa dici solet, (*) atque per Exercitia primae hebdomadae comprehenditur.

Undecima est, quod exercenti se in prima hebdomada, expedit nescire, quid in secunda sit acturus: sed ad consequendum illud, quod tunc quaerit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reperturus.

Duodecima est, quod admonendus est is, qui exercitatur, ut cum in quotidiano quolibet Exercitio, ex quinque infra describendis, expendi debeat unius horae tempus: curet semper animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potius, quam minus imsumpsisse sibi conscius sit. Frequens est enim daemoni hoc age-

---

(*) atque *Exercitiis* primae hebdomadae *respondet.*

re, ut praefixum meditationi vel orationi temporis spatium decurtetur.

Decimatertia est, quod, cum facile sit ac leve, affluente consolatione, integram contemplationis horam traducere: difficillimum e contra, incidente desolatione: idcirco adversus tentationem, ac desolationem semper pugnandum est, producto ultra praefinitam horam Exercitio, vincendi gratia. Ita enim non solum discimus resistere adversario, sed eum etiam expugnare.

Decima quarta est, quod si vacans Exercitiis cernatur consolatione multa, et fervore magno ferri, obviandum est, ne promisso aliquo, vel voto inconsulte ac praecipitanter facto, se obstringat: idque tanto fuerit diligentius praevertendum, quanto ille ingenii esse instabilioris perspicitur. Quamvis enim unus alterum juste movere possit ad ingressum Religionis, in qua emittenda sint obedientiae, paupertatis, atque castitatis vota: quamvis

praeterea majoris meriti sit opus ex voto quam sine voto factum; plurima nihilominus ratio habenda est conditionis propriae personarum. Item attente est considerandum, quid commodi, vel incommodi possit occurrere, ad illud praestandum, quod aliquis promissurus sit.

Decima quinta est, quod tradens Exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem, et promissionem ejus, magis quam ad oppositum: neque ad hoc potius, quam ad illud institutum vitae: quia licet extra Exercitia licitum sit, et pro merito ducendum, si quis caelibatum, Religionem, et aliam quamcumque Evangelicam perfectionem amplecti suadeat iis omnibus, quos ex personarum, et conditionum ratione probabile sit fore idoneos: longe tamen convenientius, meliusque est, inter Exercitia ipsa id non attentare: sed Dei potius voluntatem quaerere, atque praestolari, donec ipse Creator, ac Dominus noster animae sibi devotae sese communicet, eamque amplexans ad sui

amorem, laudem, et servitium disponat, prout maxime scit esse commodum. Quapropter dictanti Exercitia standum est in quodam aequilibrio, sinendumque, ut citra medium, Creator ipse cum creatura, et haec vicissim cum illo rem transigat.

Decima sexta est, quod, ut Creator ipse, Dominusque noster in creatura sua certius operetur, si accidat animam ad aliquid (†) minus rectum affici, atque inclinari, summopere ac totis viribus nitendum est in contrarium: ut puta, si ad officium vel beneficium adipiscendum aspiret, non divinae gloriae, aut communis animarum salutis causa, sed commoditatis suae, negotiorumque temporalium dumtaxat: tunc affectus ad oppositum impelli debet, per assiduas orationes, et alia exercitia pia, in quibus a clementia Dei oppositum petatur: videlicet, hunc ut ille animum offerat ipsi Deo, se tale officium vel beneficium, aut

(†) *inordinate* affici.

aliud quiduis, jam non appetere, (†) nisi priorem affectum adeo mutaverit, ut nihil jam omnino desideret, vel possideat alia ex causa, quam divini cultus, et honoris.

Decima (*) septima perutilis est, quod scilicet tradens Exercitia, inquirere ac scire nolens proprias alterius cogitationes, et peccata, superest, ut certior factus fideliter de cogitationibus a vario spiritu immissis, et ad majus, aut minus bonum

---

(†) nisi *divina sua Majestas, in ordinem redigens ejus desideria*, priorem affectum adeo *ipsi* mutaverit.

(*) Decima septima. *Perutile est*, ut qui tradit Exercitia *quamvis* inquirere, ac scire non intendat proprias alterius cogitationes et peccata: certior *tamen* fideliter fiat de variis agitationibus et cogitationibus, quas varii spiritus immittunt. Perspecto enim majori, aut minori ejus profectu, nonnulla spiritualia Exercitia praescribere illi potest, praesenti animae necessitati opportuna.

trahentibus, spiritualia nonnulla Exercitia illi praescribat praesenti animae necessitati opportuna.

Decima octava est, quod juxta ejus, qui exercetur, habitudinem, puta pro aetate, doctrina, vel ingenio, accommodari debent Exercitia: ne cui rudi aut imbecilli, seu debili ea imponantur, quae ferre non possit citra incommodum, nedum ad profectum suum assumere. Similiter prout cuique in animo est sese disponere, impartiendum id demum est, quod eum potissimum juvare possit. Propterea ei, qui se instrui dumtaxat postulat, et ad gradum aliquem perduci, in quo animus suus conquiescat, tradi potest particulare primum Examen infra positum. pag. 23. deinde generale pag. 27. simulque Modus orandi mane per horae dimidium, ex praeceptorum Dei, et peccatorum mortalium consideratione, de qua pag. 141. Suadendum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata sua confiteatur, et quindecim dierum intervallo,

vel octo potius, si affectus impellat, sumat Eucharistiae Sacramentum. Ista exercitationis ratio proprie competit rudioribus, seu illiteratis, quibus insuper exponenda erunt singula praecepta Dei, atque Ecclesiae, mortalia peccata, cum quinque sensibus, et operibus misericordiae. Itidem si is, qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis esse naturae, ac parum capacis, unde modicus proventus, et fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex (†) dictis levioribus Exercitiis ipsi praescribere, usque ad Confessionem peccatorum: postea nonnulla conscientiae Examina, et methodum confessionis frequentioris dare, quibus jam paratum sibi animae profectum, seu lucrum tueri possit. Non erit autem progrediendum ad Electionum dictamina, aliorumve, quam primae hebdomadae Exercitiorum: quoties praesertim alii adsunt majori cum fructu exercitandi; nec omnia omnibus praestare temporis permittit angustia.

(†) ex *his* levioribus.

Decima nona est, quod homini negotiis publicis, vel aliis convenientibus districto, sive ingenio, sive litteris praeditus sit, suppetente ipsi hora una, et dimidia diebus singulis ad sumenda (†) nonnulla Exercitia, exponendum primo erit, quem in finem homo creatus sit: deinde per horam dimidiam Examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, sumendique sancti Sacramenti, tradi ei possunt: praescribendo etiam, ut manc, per triduum, spatio unius horae meditationem agat de primo, secundo, ac tertio Peccato, ut docetur, pag. 37: Postea per alios tres dies eadem hora de Processu peccatorum ut pag. 44: Per alios totidem de Poenis, quae peccatis respondent. pag. 51.

Dictandae quoque illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem Additiones illae, quae habentur, pag. 55.

(†) Vox, *nonnulla*, abest in Autogr. hisp.

Observabitur eadem meditandi ratio circa mysteria Domini nostri Jesu Christi, quae infra in ipsismet Exercitiis late explicatur.

Vigesima est, quod ei, qui a negotiis liberior est, et fructum consequi spiritualem optat, quam possit maximum, tradenda sunt omnia Exercitia eodem, quo procedunt ordine (et quidem scribi rerum capita, ne excidant e memoria expedit) in quibus (secundum successum communiorem) tanto majorem faciet progressum spiritualis vitae, quanto magis ab amicis, notisque omnibus, et ab omni rerum humanarum sollicitudine sese abduxerit: ut si ab aedibus pristinis migret in domum, cellamve aliquam secretiorem, unde ipsi liberum securumque sit egredi ad matutinum sacrum Missae, vel ad Vesperarum officium, cum libuerit, audiendum, absque familiaris cujusquam interpellatione. Ex qua quidem loci secessione inter alias multas commoditates hae tres praecipue consur-

gunt. Prima, quod exclusis amicis et familiaribus, negotiisque (†) minus recte ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quod per hujusmodi secessum intellectu minus quam antea distracto in diversas partes, sed collecta redactaque omni cogitatione ad rem unam, scilicet ad obsequendum Deo Creatori suo, et saluti animae suae consulendum, multo liberius ac expeditius utitur naturae viribus in quaerendo eo, quod desiderat tantopere. Tertia, quod quanto se magis reperit anima segregatam, ac solitariam, tanto aptiorem seipsam reddit ad quaerendum, attingendumque Creatorem, et Dominum suum: ad quem insuper, quo propius accedit, eo melius ad suscipienda Bonitatis divinae dona disponitur.

(†) minus recte ordinatis, *ut serviat Deo Domino nostro eumque laudet*, non parum meretur coram sua divina Majestate.

quaedam spiritualia, per quae homo dirigitur, (†) ut vincere seipsum possit, et vitae suae rationem, determinatione a noxiis affectibus libera, instituere.

In primis, ut per hujusmodi Exercitia, tam qui ea tradit, quam qui accipit, juvari queat, supponendum est, Christianum unumquemque pium debere promptiore animo sententiam, seu propositionem obscuram alterius, in bonam trahere partem, quam damnare. Si vero nulla eam ratione tutari possit, exquirat dicentis mentem, et si minus recte sentiat, vel intelligat, corripiat benigne: hoc nisi sufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum sanum intellectu, ac securum reddat ab errore.

(†) ut *vincat* se ipsum, et *ordinet* vitam suam, quin se determinet (non determinando se) ob *ullam* affectionem, quae *inordinata* sit.

PRINCIPIUM

SIVE FUNDAMENTUM

Creatus (†) est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, ac revereatur, eique serviens tandem salvus fiat. Reliqua vero supra terram sita, creata sunt hominis ipsius causa, (††) ut eum ad finem creationis suae prosequendum juvent: unde sequitur utendum illis, vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt, vel obsunt. Qua propter (†††) debemus absque differentia nos habere circa res creatas

---

(†) *Homo creatus est* (ad hoc,) *ut laudet Deum Dominum nostrum*, *ei reverentiam exhibeat*, *eique serviat*, *et per haec* (haec agendo) *salvet animam suam*.

(††) *et* ut eum etc.

(†††) debemus *facere* (exhibere) nos indifferentes.

omnes ((*) prout libertati arbitrii nostri subjectae sunt, et non prohibitae): ita ut (quod in nobis est) (†) non quaeramus sanitatem magis, quam aegritudinem: neque divitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam brevi praeferamus. (**) (††) Sed consentaneum est, ex omnibus ea demum, quae ad finem ducunt, eligere, ac desiderare.

(*) prout libertati arbitrii nostri *permissum est*, et non *prohibitum*.

(†) non *velimus*.

(**) sed consentaneum est ex omnibus ea demum, quae ad finem, cujus gratia conditi sumus, nos ducunt, eligere ac desiderare.

(††) et consequenter *in ceteris omnibus*, *unice desiderantes et eligentes* ea, quae, *magis nobis conducant* ad finem, ob quem creati sumus.

EXAMEN PARTICULARE

et quotidianum, tria tempora complectens, ad dispositionem sui, ac duplicem discussionem accommoda.

Primum tempus est matutinum, quo debet homo, statim dum a somno surgit, proponere diligentem sui custodiam circa peccatum, (†) aut vitium aliquod particulare, a quo emendari cupit.

Secundum est pomeridianum, in quo petenda est a Deo gratia, ut reminisci possit ille, quoties in peccatum, (††) seu delictum istud particulare inciderit, et in posterum cavere: deinde priorem faciat discussionem, exigens ab anima sua rationem de peccato, (†††) seu vitio jam dicto, et singulas diei partes praeteritas

(†) aut *defectum* aliquem.
(††) seu *defectum* illum.
(†††) seu *defectu*.

percurrens ab ea hora, qua surrexit, usque ad praesentem, quoties illud commiserit, et puncta totidem signet in priore linea figurae subscriptae: quibus peractis denuo proponat per spatium diei reliquum diligentius sese cohibere.

Tertium erit vespertinum tempus, in quo, post coenae horam, facienda est discussio secunda, percursis itidem horis singulis, ab examine priore usque ad praesens lapsis, et eodem modo rememoratis, enumeratisque vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum signabit in posteriore linea, figurae sequenti similis ad hoc praeparatae.

ADDITIONES QUATUOR

utiles ad faciliorem, et celeriorem peccati, (†) seu vitii cujusvis extirpationem.

Prima est, ut quoties id peccati (††) seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admota, doleat de lapsu; quod fieri potest etiam assistentibus aliis, nec advertentibus.

Secunda est, ut sub noctem numeratis, comparatisque invicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat, an a priore examine usque ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est, ut conferat diei secundae, atque praecedentis examina invicem: considerans ecquid sibi emendationis intervenerit.

(†) seu *defectus.*
(††) seu *defectus* genus.

Quarta, ut collatis hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo, factae vel omissae emendationis rationem habeat.

Item notandum est ex sequentibus figuris primam caeteris longiorem deputari diei primae, puta Dominicae, secundam vero diei Lunae paulo breviorem, et ita deinceps: cum par sit diminui in dies erratorum numerum.

EXAMEN CONSCIENTIAE GENERALE

ad purgationem animae, et ad peccatorum Confessionem utilissimum.

Pro comperto (†) ponitur triplex incidere homini cogitationum genus; unum ex proprio surgens motu ipsius hominis: reliqua vero duo extrinsecus advenientia, ex boni scilicet, vel mali spiritus suggestione.

De Cogitatione.

Duobus modis elicitur meritum ex mala cogitatione in materia peccati mortalis, de qua hic sermo est.

Primo, quando suggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, sed ea confestim repugnando vincitur.

(†) Praesuppono *esse in me* triplex cogitationum genus; unum ex propria surgens *mea* libertate.

Secundo, quando pravae istiusmodi suggestioni semel, ac iterum repulsae, et subinde nihilominus revertenti continue resistit homo, donec penitus expugnetur: quod quidem victoriae genus merito alterum antecellit.

Peccat autem leviter aliquis, seu venialiter, quando in suborta peccati mortalis cogitatione, aliquantulum moratur, quasi auscultando, vel quando, aliqua obiter sensus delectatione afficitur, vel in ea retundenda sese exhibet negligentem.

Mortale vero peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur.

Primo, quando cogitationi peccati praebetur, quacumque ratione, assensus.

Secundo, quando peccatum illud opere completur, idque gravius est priore, ex tribus causis: videlicet, ob majorem temporis decursum: ob actum intensiorem: et ob plurium denique offendiculum, sive detrimentum.

De Loquela

Verbo etiam multifariam offenditur Deus: ut in blasphemia, juramento. Nam jurandum non est, neque per Creatorem, neque per creaturas ullas, nisi concurrentibus his tribus, veritate, necessitate, ac reverentia. Porro intelligenda est necessitas, non in veritatis cujuslibet affirmatione, sed ejus tantum, quae circa spirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti est non levis. Reverentiam dicimus, quando assumens divinum nomen adhibet considerationem, ut Deo Creatori, ac Domino debitus honor tribuatur.

Sciendum est autem, licet juramentum temere, seu vane factum per Creatorem, sit gravius peccatum, quam per creaturam: difficilius tamen esse, per hanc, quam per illum licite jurare, servatis debitis circumstantiis, quas diximus.

Primo, quia (†) in mentione creaturae facienda per juramentum, non ita excitamur, aut reddimur attenti, ut ex veritate ac necessitate juremus, sicut nominato rerum omnium Creatore.

Secundo, eo quod ad honorem Deo exhibendum cum reverentia, longe debilius movemur ex commemoratione creaturae, quam ipsius Dei Creatoris. Quamobrem jurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quam crassioribus, sive idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis usu assiduo, et illustratione intellectus, considerant propius atque deprehendunt Deum secundum essentiam, praesentiam, et potentiam suam creaturae cuilibet inesse: unde ad praestandam illi debitam in juramento reverentiam paratiores sunt

---

(†) quia, dum *nominare volumus* per juramentum aliquam creaturam, non ita . . . . sicut dum *volumus nominare* Dominum et Creatorem rerum omnium.

aliis, qui eo perfectionis nondum provecti sunt.

Tertio, quia creaturis ad confirmationem juramenti crebrius adscitis, periculum esset idololatriae: id quod imperfectis magis, quam perfectis fuerit timendum.

Vitandum est insuper verbum otiosum (inter alia locutionis peccata,) quale esse intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodest, nec eo etiam animo profertur, ut afferat utilitatem. E converso vero minime otiosum censendum est verbum illud, quodcumque ad animae, vel propriae, vel alienae, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotiis loquatur, ab instituto suo alienis, ut religiosus de bellis, vel mercimoniis. Ceterum ex sermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Sunt et oris peccata mendacium, falsa

testimonia, detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum. Revelato enim mortali alicujus peccato, quod publicum non sit, cum mala intentione, vel gravi damno famae alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale solum. Ad haec quotiescumque alienum patefacimus vitium, vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul commonstramus. Veruntamen, ubi recta mens est, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primo, quando publicum est, ut meretricium, vel damnatum in judicio, vel perniciosum, puta ob errorem publicum, animos conversantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultum alicujus crimen indicatur alteri, per cujus subventionem, ille relevari a peccato possit: dummodo rei hujus probabilis aliqua ratio, vel conjectura offeratur.

Possent inter oris peccata irrisiones, contumeliae, et alia id genus adscribi, quae persequi licebit tradenti Exercitia, prout opus esse judicaverit.

De Opere.

Propositis ante oculos decem mandatis Dei, cum Ecclesiae praeceptis, et jussis Majorum, seu Superiorum, aestimandum est; quicquid fit operis adversus quodlibet eorum, id peccatum esse: levius aut gravius tamen, pro inaequali peccandi modo, et pro diversa peccantium habitudine. Porro reduci ad jussa ducimus Superiorum diplomata, seu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum pace concedi, atque promulgari solita: per quae ad Confessionem peccatorum, et Eucharistiae sanctae sumptionem Christi fideles invitantur. Peccat siquidem non leviter, quicumque tam pias Rectorum Ecclesiae cohortationes, sanctionesque aspernari audet, ac transgredi.

Examinis generalis modus, particulas, seu puncta quinque complectentis.

Primum punctum est, Domino nostro Deo pro beneficiis acceptis gratias agendas esse.

Secundum, quod debemus pro cognitione, et expulsione peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admissis praesenti die peccatis rationem ab anima nostra exigere, (†) per horas singulas, ex quo surreximus, vestigando. Et primo quidem circa cogitationem, deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum est.

Quartum, poscere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratia emendationem: et orationem Dominicam post dicta omnia recitare. *Pater noster.*

(†) per horas singulas, *vel per tempora singula.*

CONFESSIONIS GENERALIS ET COMMUNIONIS USUS

Ex Confessione generali ultro facta, inter alia pleraque percipiuntur (†) tria haec emolumenta.

Primum, quod tametsi, qui annis singulis saltem confitetur semel, ad generalem hujuscemodi Confessionem minime obligetur; eam tamen facienti ipsi multo plus commodi, et meriti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, et malitia vitae praeteritae, quem ita sentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inspecta, per spiritualem exercitationem, longe quam antea manifestius natura, et malitia peccatorum, tanto amplius commodum, ac meritum percepturus est.

(†) triá emolumenta *hoc loco* (s. hoc Exercitiorum tempore).

Tertium, quia consentaneum est, hominem sic rite confessum, atque dispositum, multo melius se habere ad Eucharistiae sumptionem, quae maxime confert et ad fugam peccati et ad gratiae receptae conservationem, et augmentum.

Porro generalis ista Confessio post hebdomadae primae Exercitia potissimum erit opportuna.

PRIMUM EXERCITIUM

meditandi secundum tres animae potentias, (†) circa Peccatum triplex, et continet orationem praeparatoriam, duo praeludia, et puncta tria praecipua, cum uno colloquio.

Oratio praeparatoria est, qua petimus a Domino gratiam, ut vires atque operationes nostrae omnes sincere ad ejus gloriam, et cultum tendant.

Primum praeludium est, ratio quaedam componendi loci. Pro qua notandum est, quod in quavis meditatione, sive contemplatione de re corporea, ut puta de Christo, effingendus erit nobis, secundum visionem quamdam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur repraesentans, veluti templum, aut

---

(†) circa *primum*, *secundum*, et *tertium* Peccatum.

mons, in quo reperiamus Christum Jesum, vel Mariam Virginem, et cetera, quae spectant ad contemplationis nostrae argumentum. Sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc oblata, poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginationem (†) cernamus animam nostram in corpore isto corruptibili, velut in carcere constrictam: hominem quoque ipsum, in hac miseriae valle, inter animalia bruta exulantem.

Secundum erit praeludium, ut a Domino id postulem, quod exopto, juxta propositae contemplationis argumentum: nimirum si de Christi Resurrectione fuerit meditandum, petenda erit laetitia, qua

---

(†) considerem animam *meam*. . . . velut in *ergastulo inclusam*; *meque totum*, *corpore scilicet et anima* in hac valle tamquam *ejectum in exilium* inter bruta animalia.

gaudenti Christo congaudeam: sin de Passione, lachrymas, poenas, et angores petam, ad compatiendum Christo patienti. In praesenti ergo meditatione, pudorem, confusionemque mei ipsius debeo exposcere, attendens quam multi homines ob peccatum mortale, vel unicum, damnati fuerint, (†) et quod ego toties peccando sim damnationem commeritus.

Notandum ad haec, quod omni meditationi, seu contemplationi praemitti debent tam oratio praeparatoria, quam praeludia duo: sed oratio quidem semper fit eodem modo, praeludia vero pro diversitate rerum sunt diversa.

Primum punctum erit, ut exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commis-

---

(†) et *quam saepe ego meruerim* damnari in aeternum ob tam multa mea peccata.

sum, adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu instigante me ad volvenda, et intelligenda ea, per quae erubescam, et confundar totus, facta unius tantum peccati Angelorum cum tot meis comparatione: unde colligere liceat, cum illi ob unicum crimen addicti sint Inferno, quam saepe ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse, quo pacto Angeli creati primum in statu gratiae, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem,) non volentes per arbitrii libertatem Creatori suo reverentiam, et obsequium praestare, at contra eum ipsum insolescentes, conversi fuerint ex gratia in malitiam, et de Coelo ad Infernum praecipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa haec pensiculatius, nec non concitandis simul voluntatis affectionibus acrius insistendum.

Secundum est punctum easdem potentias tres circa peccatum primorum Parentum (quod secundum appellabimus) exercere : tractando memoria , quam diuturnam ob illud poenitentiam egerunt: (†) quanta humanum genus corruptio invasit: quot hominum millia ad Inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodo Adam in Damasceno campo, de limo terrae factus, positusque in terrestri Paradiso, et Eva formata ex una costarum ejus, cum de fructu arboris scientiae boni, et mali prohibiti essent comedere, et nihilominus comedissent; post peccatum subito ex Paradiso ejecti sint: vestibus pelliceis induti, et originali justitia privati, reliquum vitae suae tempus in laboribus, ac aerumnis maximis poenitendo traxerint. Super his etiam ratiocinio intellectus, et affectibus voluntatis utendum erit, sicut prius.

(†) *et* quanta.... *tam multis* hominibus *ad* (versus) *Infernum euntibus*.

Tertium est, ut exerceamur pari modo, circa peccatum mortale, et particulare quodlibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, ut a duobus supra positis distinguatur) considerando, quod peccato tali, vel semel dumtaxat commisso, forte detrusi sint multi ad Infernum: quodque praeterea prope innumeri, ob delicta meis pauciora, atque leviora forte crucientur aeternis poenis. Unde memoria versandum erit, quanta sit peccati gravitas, et malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque est, (†) supplicium aeternum peccato juste irrogari, utpote adversus infinitam Bonitatem Dei perpetrato. Postremo suscitandi sunt affectus, sicut jam dictum est.

(†) quomodo *in peccando et agendo* adversus infinitam Bonitatem Dei homo talis juste fuerit condemnatus in aeternum.

Colloquium fiet imaginando Jesum Christum coram me adesse, in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipse infinitus fieri creatura, et ab aeterna vita, ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus sit. Arguam insuper me ipsum, percontans, quid hactenus dignum memoratu egerim pro Christo? quid agam tandem, aut agere debeam? Et in eum intuens sic cruci affixum, ea proloquar, quae suggeret mens, et affectus. Porro Colloquii proprium illud est, ut fiat sicut amici sermo ad amicum, vel servi ad Dominum, nunc gratiae aliquid petendo; nunc culpam aliquam meam incusando; interdum propria quaelibet communicando, ac petendo consilium super illis, sive auxilium. Ultimo dicatur *Pater noster*.

SECUNDUM EXERCITIUM

est meditatio de Peccatis, complectens ultra orationem praeparatoriam, et duo praeludia, quinque articulos, seu puncta, cum colloquio ad finem.

Praeparatoria oratio eadem quae supra.

Prius praeludium eandem exigit constructionem loci, ut in praecedenti meditatione.

Posterius vero fiet, poscendo id, quod hic quaerimus, dolorem scilicet intensum de peccatis, atque abundantem fletum.

Punctum primum sit processus quidam, per quem peccata totius vitae, in memoriam revocantur, percursis gradatim, discussisque annis, et spatiis temporum singulis. Qua in re, triplici juvamur compendio, consideratis videlicet locis habitationis nostrae, conversationum

modis, et officiorum, seu negotiorum, quibus functi sumus, generibus diversis.

Secundum est peccata ipsa perpendere, quanta sit foeditas, et nequitia singulorum ex natura sua, si vel prohibita non essent.

Tertium est considerare me ipsum, quisnam, aut qualis sim, additis exemplis, quae me in majorem mei contemptum trahant, ut si mecum reputem, (†) quantulus sim ad hominum omnium coetum comparatus; quid deinde sit multitudo universa mortalium, si cum Angelis, Beatisque omnibus conferatur: post haec attendendum est, quid rei sit tandem, quidquid est creatum, prae ipso

(†) *primo*, quantulus sim. . . *secundo*, quid sit multitudo universa mortalium. . . *tertio*, quid rei sit quidquid est creatum. . . *quarto*, inspiciam corruptionem mei totius. . . *quinto*, me tamquam ulcus, etc.

Deo Creatore. Jam quid homuncio ego unus esse possum? Demum inspiciam corruptionem mei totius, pravitatem animae, atque corporis foeditatem, ac me, tamquam ulcus, sive apostema esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque vitiorum lues defluxerit.

Quartum est, cogitare quid sit Deus, quem ita offendi, collectis, comparatisque perfectionibus attributis Deo, ut propriis, cum oppositis meis vitiis, atque defectibus: summam scilicet ejus potentiam, sapientiam, bonitatem, et justitiam, cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, et iniquitate conferendo.

Quintum, in exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturae omnes (discursu facto per singulas) me sustinuerint tamdiu, et hucusque vivum servaverint: quomodo Angeli, divinae justitiae gladium ferentes, aequo me animo tulerint, custodierint, suisque etiam

juverint suffragiis: quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo coelum, sol; luna, et alia sydera, elementa, cunctaque animantium genera, et terrae germina, debitae vindictae loco, mihi servierint: quo denique modo non absorbuerit me dehiscens tellus, et mille Infernos reserans, in quibus perpetuas poenas daturus essem.

Terminanda demum erit haec meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei misericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc usque diem prorogaverit, unde proposita in futurum mei emendatione, recitabo semel *Pater noster*.

non erit aliud quam repetitio primi, et secundi, una cum tribus colloquiis.

Post praeparatoriam orationem, et duplex praeludium, repetenda erunt praecedentia duo Exercitia, notatis punctis, seu locis, in quibus majorem senserimus consolationem, desolationem, aut aliam quamcunque spiritualem affectionem: ac illis diutius, diligentiusque immorandum erit: (†) Deinde occurrente nobis spirituali motu, ad colloquia quae sequuntur tria veniemus.

Colloquium primum fit ad Dominam nostram Christi Matrem, flagitando in-

(†) *post haec* faciam tria colloquia eo modo qui sequitur.

tercessionem ejus apud Filium, et gratiae impetrationem nobis tripliciter necessariae: primo, ut internam criminum nostrorum cognitionem, ac detestationem sentiamus: secundo, ut operum nostrorum agnoscentes, abhorrentesque ordinem perversum, correcto eo, nosmetipsos secundum Deum recte ordinemus: tertio, (†) ut perspecta, et damnata mundi pravitate, a rebus mundanis, ac vanis nos recipiamus. His expletis semel recitetur *Ave Maria*.

Secundum colloquium fiat similiter ad Christum Dominum, et Mediatorem nostrum, ut illa eadem nobis impetret ab aeterno Patre. Subdetur in fine oratio, quae incipit: *Anima Christi*.

(†) ut cognoscens *mundum*, illum abhorream, et a rebus mundanis ac vanis me recipiam.

Tertium eodem processu faciendum est ad Deum Patrem, ut triplicem illam gratiam nobis largiatur, et in fine semel recitandum *Pater noster*.

QUARTUM EXERCITIUM

conficitur (†) *ex tertii repetitione.*

Ponitur repetitio ejusmodi, veluti quaedam eorum ruminatio, quae meditatus sum in Exercitiis prioribus, ut ea continue reminiscendo, discurrat facilius intellectus sine divagatione. Adjicienda quoque erunt tria eadem colloquia.

(†) *resumendo* ipsum hoc tertium.

QUINTUM EXERCITIUM

est contemplatio de Inferno, continetque ultra orationem praeparatoriam, et duo praeludia, puncta quinque, et unum colloquium.

Oratio praeparatoria non differt a superiore.

Prius praeludium hìc habet compositionem loci, subjecta oculis imaginationis Inferni longitudine, latitudine, ac profunditate.

Posterius vero consistit in poscenda intima poenarum, quas damnati luunt, apprehensione, (†) ut si quando me ceperit divini amoris oblivio, saltem a peccatis supplicii timor coërceat.

(†) ut si quando *ob culpas meas* me ceperit... saltem timor poenarum me *juvet, ne in peccatum deveniam.*

Punctum primum est spectare per imaginationem vasta Inferorum incendia, et(*) animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas

Secundum, audire imaginarie planctus, ejulatus, vociferationes, atque blasphemias in Christum, et Sanctos ejus illinc erumpentes.

Tertium, imaginario etiam olfactu fumum, sulfur, et sentinae cujusdam, seu faecis, atque putredinis graveolentiam persentire.

Quartum, gustare similiter res amarissimas ut lachrymas, rancorem, conscientiaeque vermem.

(*) et animas velut igneis quibusdam corporibus, tamquam ergastulis, inclusas.

Quintum, tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animae ipsae amburuntur.

Colloquendo interim cum Christo in memoriam adducendae erunt illorum animae, qui ad Inferni poenas damnati sunt, vel quia credere noluerunt adventum Christi, vel licet crederent, non tamen conformem praeceptis ejus vitam exegerunt: idque vel ante adventum Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc mundo, vel post illud deinceps. Gratiae postremo agendae sunt eidem Christo quam maximae, quod in tale quodpiam exitium non permiserit me corruere, sed potius ad hunc usque diem summa pietate, et misericordia me prosecutus sit. Finis imponetur, dicto *Pater noster*.

Si visum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adjicere,

ut de Morte, ac aliis peccati Poenis, de Judicio etc. non se putet prohiberi, licet hìc non ascribantur.

Exercitiorum vero tempus ita distribuendum est ut primum eorum fiat in media nocte, secundum mane, simul ac surrexerimus: tertium ante, vel post Missae sacrum, (†) nondum sumpto cibo: quartum circiter horam Vesperarum: quintum hora ante coenam. Quae temporis distributio singulis quatuor hebdomadis communis est: variari tamen potest, atque augeri vel minui, prout unicuique, ad peragenda dicta quinque Exercitia, aetas, animi corporisque dispositio, sive naturae ipsius complexio subservit.

(†) *ante prandium.*

ADDITIONES

ad Exercitia melius agenda, et ad ea, quae optantur invenienda perutiles.

Prima est, ut ego post cubitum, ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel Angelica salutatio (*) cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, et de Exercitio faciendo.

Secunda, ut expergefactus, statim exclusis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediae noctis Exercitio contemplaturus sum: utque, majoris verecundiae, et confusionis gratia, exemplum mihi hujusmodi proponam: quodmodo (†) miles aliquis staret coram rege suo et coetu au-

---

(*) cogitem de hora qua surgendum mihi erit, Exercitii faciendi puncta breviter animo retractans.

(†) *eques* aliquis.

lico erubescens, anxius, et confusus, qui in regem ipsum acceptis ab eo prius beneficiis, donisque plurimis, ac magnis, graviter deliquisse convictus esset. In secundo itidem Exercitio, reputans quantum peccaverim, fingam me catenis vinctum esse, ac protinus sistendum coram summo Judice, sicut mortis reus quispiam, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet. His igitur, vel aliis, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.

Tertia, ut a loco futurae meditationis, uno, vel gemino adhuc passu distans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum elevato, considerem Dominum meum Jesum, ut praesentem, et spectantem, quidnam acturus sum, cui reverentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta est, ut ipsam aggrediar contemplationem, nunc prostratus humi, et pronus, aut supinus jacens, nunc sedens,

aut stans, et eo me componens modo, quo sperem facilius id consequi quod opto. Ubi adverti haec duo debent: primum, quod si flexis genibus, vel in alio quovis situ, voti compos fiam, nil requiram ultra: secundum, quod in puncto, in quo assecutus fuero quaesitam devotionem, conquiescere debeo sine transcurrendi anxietate, donec mihi satisfecero.

Quinta, ut completo Exercitio, sedens, vel deambulans, per quartam circiter horae partem, mecum dispiciam, quonam modo meditatio, seu contemplatio mihi successerit: et si quidem male, inquiram causas cum poenitudine, ac emendationis proposito: sin vero bene, gratias Deo agam, eundem postea modum observaturus.

Sexta, ut cogitationes quae gaudium afferunt, qualis est de gloriosa Christi Resurrectione, subterfugiam: quoniam talis quaelibet cogitatio impedit fletum, et dolorem de peccatis meis, qui tunc

quaerendus est, adscita potius, Mortis vel Judicii recordatione.

Septima, ut eandem ob causam, omni me privem lucis claritate, januis ac fenestris clausis tantisper, dum illic moror, nisi quandiu legendum, aut vescendum erit.

Octava, ut a risu, verbisque risum provocantibus, maxime abstineam.

Nona, ut in neminem oculos intendam, nisi salutandi aut valedicendi poscat occasio.

Decima, ut aliquam addam satisfactionem, seu poenitentiam: quae quidem in interiorem et exteriorem dividitur, Interior est dolor de propriis peccatis, cum firmo proposito cavendi, tum ab illis, tum ab aliis quibusvis in posterum. Exterior autem est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis, quae tribus potissimum modis assumi potest.

Primo circa victum: subtractis quibusdam non superfluis solum (quod temperantiae est, non poenitentiae) sed etiam convenientibus alimentis: et eo fit melius, quo plus subtrahitur, vitata interim naturae corruptione, aut debilitate gravi, seu infirmitate. Secundo circa somni et strati modum, sublatis non mollibus tantum, aut delitiosis rebus, sed aliis etiam opportunis, quantum licet, citra vitae, aut valetudinis grave periculum. Quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper ad consuetudinem (si cui est nimii somni) moderandam. Tertio circa ipsam carnem, ut inflictum sentiat dolorem, admotis, gestatisque ciliciis, funibus aut vectibus ferreis, vel incussis verberibus, ac plagis, vel aliis austeritatis generibus assumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, ut doloris sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa, cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimum utemur ex funiculis minutis, quae exteriores affligunt partes, non autem adeo

interiores, ut valetudinem adversam causare possint.

Notanda sunt insuper quatuor haec.

Circa poenitentiam, primum, quod poenitentiae exterioris triplex est usus, seu effectus: nimirum, ut pro delictis praeteritis non nihil satisfiat: ut vincat seipsum homo, inferiorem sui partem, quae sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subjiciens: ut postremo quaeramus atque impetremus aliquod gratiae divinae donum, quod optamus: puta intimam cordis contritionem de peccatis, et abundantiam lachrymarum, vel propter illa, vel propter poenas et dolores Passionis Christi, aut dubii alicujus, quod nos angit, resolutionem.

Secundum, quod Additiones primae duae solis conveniunt Exercitiis, quae media nocte, et sub auroram fiunt. Quarta vero in templo, vel coram aliis numquam, sed domi tantum, et clanculum exequenda est.

Tertium, quod quando is, qui exercitatur, affectum quaesitum non consequi-

tur, ut dolorem, vel consolationem, mutare subinde expedit rationem victus, somnique, et alia genera poenitentiae: ita ut poenitentiam unam per triduum sectemur, et proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diversis, plus aut minus poenitentiae est sumendum.

Praeterea, cum poenitentias hujusmodi saepe omittamus ob affectum carnis, aut erroneum judicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit, citra ingens valetudinis detrimentum: et e contrario justum nonnumquam poenitentiae modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes: mutatis, ut dictum est, poenitentiae generibus, ac per vices sumptis, et relictis, evenit plerumque, ut clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissime cognoscit, unicuique id compertum reddat, quod ipsi expedit.

Quartum, quod particulare Examen fiat ad tollendas culpas, et negligentias, quae circa Exercitia, et Additiones solent obrepere: id quod etiam per tres alias sequentes hebdomadas observandum venit.

Contemplatio regni Jesu Christi, ex similitudine Regis terreni, subditos suos evocantis ad bellum.

Oratio praeparatoria fiet more supradicto.

Praeludium primum ad constructionem loci nunc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, et oppida, quae praedicans Christus pertransibat: et sic de locis aliis.

Secundum, ad gratiam poscendam pertinens, in hac parte erit, petere a Deo, ne obsurdescamus vocante nos Christo, sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus.

Punctum primum esto, proponere mihi ob oculos humanum Regem divinitus electum, cui Principes, et populi omnes

Christiani reverentiam, et obsequium praestare debeant.

Secundum est, imaginari quod audiam illum Regem loquentem ad omnes subditos. In animo est mihi regiones infidelium universas ditioni meae subjicere. Quicunque igitur comitari me velit, paratus sit, oportet non alio uti victu, vestitu, rebusque aliis, quam me utentem conspexerit. In iisdem quoque laboribus, vigiliis, et casibus ceteris mecum persistendum erit, ut particeps fiat victoriae, et felicitatis unusquisque, prout laborum, ac molestiarum socius extiterit.

Tertium est, considerare quidnam respondere debeant Regi amantissimo, et liberalissimo fideles subditi, et quam prompte ad omnem ejus voluntatem offerre se accinctos. Contra vero, si quis non obaudiret, quanto apud homines universos vituperio dignus esset, atque quam ignavus miles aestimandus.

Pars secunda hujus Exercitii consistit in collatione similitudinis inter dictum (†) regem, et Dominum Jesum Christum, circa triplex illud punctum.

Primo, sic applicabimus exemplum. Si (††) terrenus ille Rex, cum bellica sua evocatione, dignus est, cui attentio, et obsequium praestetur; quanto magis Christus Rex aeternus, mundoque toti conspicuus, qui singulos ad se his invitat verbis? Mea haec est justissima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quisquis eo mecum venire cupit, laboret mecum necesse est: labori enim praemium respondebit.

Secundum, ratiocinabimur neminem fo-

(†) regem *temporalem*.
(††) Si Rex ille *temporalis*.

re sanae mentis, qui non cupidissime Christi servitio se totum offerat, et addicat.

Tertio, judicandum erit, quod (†) ii, qui se obsequiis illius prorsus duxerint mancipandos, non se ipsos tantum ad laborum tolerantiam, verum etiam majora, et praeclariora quaedam munera oblaturi sunt, expugnata carnis, sensuum, amorisque proprii, et mundani rebellione. Unde respondebit quisque in hunc fere modum: En, o Rex supreme, ac Domine universorum, tua ego, licet indignis-

---

(†) ii qui *magis affici* (majori affectu esse) *volent* (erga Christum Regem) *et insignes se exhibere in omni servitio sui Regis aeterni ac Domini universalis*, non solum offerent se totos ad laborem, sed etiam *agendo contra* suam propriam sensualitatem, et contra suum amorem carnalem et mundanum, oblationes facient majoris aestimationis, et majoris momenti, dicentes.

simus, fretus tamen gratia, et ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuae subjicio voluntati: attestans coram infinita Bonitate tua, nec non in conspectu gloriosae Virginis Matris tuae, totiusque Curiae coelestis, hunc esse animum meum, hoc desiderium, hoc certissimum decretum, ut (dummodo in majorem laudis tuae, et obsequii mei proventum cedat) quam possim proxime te sequar, et imiter in ferendis injuriis et adversis omnibus, cum vera tum spiritus, tum etiam rerum paupertate; si (inquam) sanctissimae tuae Majestati placeat ad tale me vitae institutum eligere, atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc Exercitium, mane, cum primum surreximus, et in hora prandium, vel coenam praecedente.

In hac hebdomada secunda, et subsequentibus utile fuerit, aliquid subinde legere ex Evangelio, vel pio alio codice, ut de imitatione Christi, et Sanctorum vita, etc.

PRIMAE DIEI

MEDITATIO PRIMA

erit de Incarnatione Jesu Christi, complectens orationem praeparatoriam, tria praeludia, et puncta tria, cum uno colloquio.

Oratio praeparatoria nihil a superioribus variatur.

Praeludium primum est proferre in medium contemplandae rei historiam, quae hoc loco erit: quo modo Personae tres divinae, universam terrae superficiem speculantes hominibus refertam, qui ad Infernum descendebant, in Deitatis suae aeternitate decernunt, ut secunda Persona, pro salute humani generis naturam hominis assumat. Unde adveniente tempore praestituto, archangelus Gabriel ad beatam Virginem Mariam nuntius destinatur, ut dicetur infra pag. 150.

Secundum pertinet ad loci compositionem, quae erit visio imaginaria, perinde ac si oculis pateret terrae universae ambitus, quam habitant tot diversae gentes. Deinde ad certam mundi partem domuncula spectetur beatae Virginis, apud Nazareth in provincia Galilaeae sita.

Tertium continet gratiae postulationem, ut intime cognoscam (†) quo pacto Dei Filius mei causa sit homo factus, ut ardentius ipsum amem, et abhinc sequar studiosius.

Notandum hic est, tam orationem praeparatoriam, quam tria praeludia per totam hanc hebdomadam, et reliquas sequentes itidem fieri, praeludiis dumtaxat, pro diversitate rerum variatis.

(†) *Dominum*, *qui* pro me factus est homo, ut etc.

Punctum primum est, ut speculer personas omnes, de quibus agitur: et primo quidem homines super faciem terrae degentes, adeo moribus, gestibus et actionibus diversos: quosdam albos, et nigros alios: nonnullos fruentes pace, et reliquos bellis agitatos: hunc plorantem, et ridentem illum: sanum unum, et alterum aegrotum: nascentes multos, et multos vicissim morientes, ceterasque varietates prope innumeras.

Deinde contemplandae erunt Personae tres divinae, e solio regali suo intuentes omnia hominum genera, in superficie terrae caecorum more viventium, passimque morientium, et descendentium ad Infernum. Postea Virginem Mariam cum Angelo eam salutante considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, ut ex consideratione tali fructum aliquem referamus.

Secundum punctum est, auditu interno excipere, quid loquantur personae omnes: ut homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibique invicem convicianteз:

divinae vero Personae in Coelo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo et Angelus in cellula de Incarnationis Mysterio tractantes. Quorum omnium reflexione, seu applicatione quadam ad me ipsum facta, studebo ex singulis non nihil fructus decerpere.

Tertium consequenter erit, actiones quoque personarum simul attendere: ut puta, quomodo sese invicem mortales infestent, concutiant, trucident, et omnes ruant ad Inferos: quomodo sanctissima Trinitas Incarnationis opus exequatur: quomodo item sua Angelus fungatur legatione, et beata Virgo humillime se gerens, divinae gratias agat Majestati. Ex quibus ad nos ipsos, ut dictum est, reflexis, fructus obiter est legendus.

Colloquium postremo subjiciam (†) dis-

(†) *cogitando quid loqui debeam* ad tres divinas Personas, *vel* ad Verbum... *vel* ad Matrem...

quisitis studiose verbis, quibus divinam quamlibet Personam, Verbum incarnatum, et ipsius Matrem digne valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me sensero, quicquid ad majorem juvet imitationem Domini mei Jesu Christi velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine *Pater noster*.

CONTEMPLATIO SECUNDA

de Nativitate.

Oratio praeparatoria sicut supra.

Praeludium primum ex historia dependet, quae recensenda est ab egressu beatae Virginis ex oppido Nazareth: quo scilicet modo ipsa jam nono mense gravida, et insidens asinae (ut pie meditari licet) ac Joseph comes, cum ancillula, et bove, profecti sunt Bethlehem, tributum a Caesare exactum pro se soluturi.

Secundum vero deducendum erit ex consideratione itineris, aestimata ejus longitudine, obliquitate, lenitate, vel asperitate passim occurrente. Deinceps, etiam nativitatis locum rimabimur, speluncae similem, latum, vel angustum, planum, vel erectum, commode, vel incommode paratum.

Tertium a superiore nihil mutabitur.

Punctum primum est, aspectus personarum, ut Virginis Deiparae, et Joseph conjugis, cum famula, et (†) Christi Domini, ut infantis nunc primum nati. (*) Inter quos me adesse fingam, tamquam pauperculum, eorum utcumque necessi-

---

(†) et Jesu infantis, *postquam natus fuerit.*

(*) Inter quos me adesse fingam, tamquam pauperculum, et servulum indignum, eos spectantem, contemplantem, et eorum necessitatibus cum reverentia maxima famulantem.

tatibus cum reverentia maxima famulantem. Ac inde, quid ad me redire emolumenti ex tali spectaculo possit, dispiciam.

Secundum conficitur ex verborum, quae ibidem fiunt, apprehensione fructuosa.

Tertium ex negotiorum, quae illic geruntur, inspectione, puta itineris, laborum, (†) et causarum, ob quas summus omnium Dominus, in summa natus sit egestate, laturus quoque in hac vita cum perpetua paupertate labores, famem, sitim, aestum, frigus, opprobria, verbera, et crucem tandem subiturus, (††) idque mei causa: unde per singulas studebo proventum aliquem spiritualem colligere. Haec demum concludenda erunt inito colloquio, (†††) et finito cum *Pater noster*.

(†) laborum, quos (istae personae) ferunt, *ut* Dominus nascatur in summa egestate.

(††) et *omnia haec* propter me.

(†††) colloquio, *ut in praecedenti contemplatione*.

TERTIA CONTEMPLATIO

est repetitio praecedentium duarum.

Pro tertio Exercitio, seu contemplatione, repetuntur duae praecedentes cum oratione praeparatoria, et iisdem tribus praeludiis, notando ubique, et fixius tractando illas partes, in quarum priore transcursu aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis acceperim. Subdetur etiam colloquium cum oratione Dominica, ut prius.

Notandum, eumdem esse repetendi Exercitii modum, et ordinem in hac hebdomada, et in sequentibus, qui fuit in prima, nisi quod mutatur materia, eadem forma permanente.

QUARTA CONTEMPLATIO

est primae ac secundae iterata repetitio, proximae praecedenti penitus conformis.

QUINTA CONTEMPLATIO

est applicatio sensuum ad praedictas.

Post orationem praeparatoriam, cum tribus jam dictis praeludiis, apprime conducit quinque imaginarios sensus circa primam, et secundam contemplationem eo, qui sequitur, modo exercere, prout res subjecta feret.

Punctum primum erit, secundum imaginationem respicere personas omnes, et notatis, quae circa eas occurrent, circumstantiis, utilitatem nostram elicere.

Secundum, velut audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in usum nostrum attrahere.

Tertium, interiore quodam gustu, et olfactu sentire, quanta sit suavitas, et (*) dulcedo animae, divinis donis, ac virtutibus imbutae, juxta rationem personae, quam consideramus, adaptando nobis ea, quae fructum aliquem afferre possint.

Quartum, per internum tactum attrectare, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia, ceteraque personis talibus conjuncta, unde fiat nobis devotionis, vel boni cujuslibet spiritualis major accessio.

Huic erit contemplationi per colloquium imponendus finis sicut prioribus, adjecto itidem *Pater noster*.

(*) dulcedo divinitatis, animae, ejusque virtutum, ac ceterorum omnium juxta rationem etc.

Notanda insuper sunt haec quinque.

Primum, quod tam in hac, quam in qualibet sequente hebdomada nullum debeo legere, (†) vel cogitare aliud Mysterium, nisi quod eadem hora, aut die considerandum sit, cum alioquin unum alteri obturbet.

Secundum, quod primum de Incarnatione Christi Exercitium fit media nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Missae, quartum sub Vesperas, quintum paulo ante coenam: et eorum cuilibet spatium impendetur unius horæ. Id quod abhinc deinceps ubique venit observandum.

Tertium, quod si is, qui exercitatur, sit senex, vel valetudinarius, vel per

---

(†) nullum *debeo legere* Mysterium, nisi etc.

hebdomadam primam viribus attritus, praestat eum aliquoties non surgere de nocte, (†) sed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa Missae tempus, et ante prandium: (*) superaddita circa Vesperas una repetitione, et sensuum applicatione ante coenam.

Quartum, quod in hac hebdomada secunda ex decem Additionibus in prima traditis variari debent secunda, sexta, et septima cum decima ex parte. In secunda quidem hoc mutatur, quod simul atque excitor a somno, meditationem proxime instantem debeo menti objicere, ac

---

(†) sed facere *unam* contemplationem in aurora, *et alteram* circa Missae tempus, *et alteram* ante prandium.

(*) superaddita circa Vesperas una repetitione, et postea sensuum applicatione ante coenam.

desiderium provocare cognoscendi clarius incarnati aeterni Verbi, ut ipsi serviam, et adhaerescam tanto propensius, quanto incredililiorem erga me bonitatem ejus perspexero.

In sexta vero, ut frequenti versem memoria Vitam Christi a tempore Incarnationis ad locum usque, sive Mysterium, de quo in praesenti die, vel hora sum meditaturus.

In septima, ut luce vel obscuritate, sereno coelo vel turbido delecter, quatenus ad scopum refert desideratae rei pertingendum.

In decima, ut ita me geram, sicut exigere videtur Mysterii contemplandi genus, cum nonnulla ex Mysteriis poenitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus utendum erit (†) circumspecte.

(†) *cum multa cura.*

Quintum est ultimo notandum, quod in omnibus aliarum horarum (praeterquam noctis mediae, et aurorae) Exercitiis, assumendum erit aliquid, quod (†) secundae, et tertiae Additioni aequivaleat, hunc in modum: ubi primum in mentem veniet adesse meditandi horam priusquam accedam, prospiciam eminus, quo ferar, et coram quo sim apparituarus, ac transcursa obiter Exercitii oblati parte, (††) contemplationem statim auspicabor.

(†) quod *secundae* Additioni aequivaleat.

(††) *postea faciens tertiam Additionem* intrabo in Exercitium.

Argumentum primae, et secundae contemplationis erit Christi Praesentatio in Templo, de qua infra pag. 154: et (*) *Fuga in Aegyptum, de qua pag.* 155.

Super duabus his contemplationibus fiet repetitio duplex, et sensuum applicatio, ut supra.

Notandum, quod expedit nonnunquam eum, qui exercitatur, quamvis et vigore animi, et corporis robore sit praeditus, non nihil tamen remittere de praescriptis Exercitiis (†) secundae hujus hebdo-

---

(*) et fuga ejusdem veluti exulantis in Aegyptum.

(†) *ab hac secunda die usque ad quartam inclusive*, ut assequi etc.

madae, et subsequentium duarum; ut assequi, quod cupit commodius valeat, accepta solummodo contemplatione una in crepusculo matutino, et altera circa Missae tempus: quarum repetitionem faciat hora Vesperarum: et sub coenam, quinque imaginationis sensus super iisdem exerceat.

Die vero tertia meditandum occurret, quo pacto puer Jesus apud Nazareth subditus erat Parentibus, ut habetur pag. 156: deinde, quomodo ab eis repertus fuerit in Templo, pag. 156.

Fient item duae repetitiones, cum sensuum applicatione.

PRAELUDIUM

quoddam circa considerationem statuum, seu generum vitae diversorum.

Cum (*) supra propositum fuerit exemplum Christi de vitae genere, quod in mandatorum Dei observatione consistit, et primus seu communis status appellatur, nunc idem ipse Dominus, dum Parentibus suis fuisse subditus memoratur, formam videtur exhibere alterius, seu secundi status, pendentis ab obedientia,

---

(*) Cum supra propositum fuerit exemplum Christi de vitae genere, quod in mandatorum Dei observatione consistit, dum Parentibus suis fuisse subditus memoratur, et primus seu communis status appellatur; nunc idem ipse Dominus formam videtur exhibere alterius seu secundi status, perfectionem Evangelicam afferentis, quando videlicet in Templum se contulit etc.

et perfectionem Evangelicam afferentis: quando videlicet in Templum se contulit, Patre adscititio, et naturali Matre derelictis, ut aeterni Patris obsequio vacaret. Quare opportunum hìc erit, nos quoque illius Vitam contemplantes, vestigare, et efflagitare proprium vitae genus, (†) in quo Majestati suae nos servire malit.

Ad hoc igitur inquirendum, (††) possumus introduci per sequens proxime Exercitium, ad Christi mentem attendentes, collatam cum opposita inimici. Discemus etiam exinde qua sit nobis opus dispositione, ut perfecti in eo evadamus statu, quemcumque Bonitas divina eligendum nobis (†††) suggesserit.

(†) in quo sua divina Majestas *nobis uti* ad suum servitium *velit.*

(††) inquirendum *et efflagitandum* (subintelligitur ex praecedenti)

(†††) eligendum nobis *dederit.*

QUARTA DIE

fiet meditatio de duobus Vexillis: uno quidem Jesu Christi, optimi nostri (†) *Imperatoris; altero vero Luciferi, hostis hominum capitalissimi.*

Oratio praeparatoria fit secundum morem.

Praeludium primum erit historica quaedam consideratio Christi ex una parte, et ex altera Luciferi, quorum uterque omnes homines ad se vocat, sub Vexillo suo congregandos.

Secundum est ad constructionem loci, ut repraesentetur nobis campus amplissimus circa Hierosolymam, in quo Dominus Jesus Christus, tamquam bonorum hominum omnium summus Dux assistat. Rursum alter campus in Babylonia, ubi

---

(†) optimi nostri *Ducis*.... et infra: hostis *humanae naturae* etc.

se Lucifer, malorum, et adversariorum Ducem exhibeat.

Tertium, ad gratiam petendam illud erit, ut poscamus exploratas habere fraudes mali Ducis, invocata simul divina ope ad eas vitandas: veri autem, optimique Imperatoris Christi agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

Punctum primum est, imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, Ducem impiorum in cathedra (†) ignea, et fumosa sedere, horribilem figura, vultuque terribilem.

Secundum est, advertere quomodo convocatos daemones innumeros per totum orbem spargit ad nocendum, (††) nullis ci-

---

(†) cathedra *ignis et fumi.*

(††) *hos in talem civitatem, et illos in aliam,* atque ita per universum mundum, nullas omittens provincias, loca, status, *nec personas ullas in particulari.*

vitatibus, et locis, nullis personarum generibus immunibus relictis.

Tertium, attendere cujusmodi concionem habeat ad ministros suos, quos instigat, ut correptis, injectisque laqueis et catenis, homines primum trahant (quod fere contingit) ad cupiditatem divitiarum, unde postea facilius (†) in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbiae barathrum deturbari queant.

Atque ita tres sunt praecipui tentationum gradus, in divitiis, honoribus, et superbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia praeceps fit decursus.

Similiter ex opposito considerandus est summus, optimusque noster Dux, et Imperator Christus.

Punctum primum erit, conspicari Christum, in amoeno campo juxta Hierosolymam, humili quidem constitutum loco,

---

(†) *ad vanum honorem mundi.*

sed valde speciosum forma, et aspectu summe amabilem.

Secundum autem est, speculari quo pacto ipse mundi Dominus universi, electos Apostolos, Discipulos, et Ministros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui, et conditioni doctrinam sacram, ac salutiferam impartiant.

Tertium, auscultare concionem Christi exhortatoriam, ad servos, et amicos suos omnes in opus tale destinatos, qua eis praecipit, ut juvare studeant quemlibet, ac primo inducendum curent (†) ad spiritualem affectum paupertatis: et insuper (si divini obsequii ratio et electio coelestis eo ferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatem: deinde ut ad opprobrii, contemptusque desiderium alliciant, (††)

(†) ad *summam* paupertatem spiritualem.

(††) *quia ex his duabus rebus* (idest ex paupertatis amore et contemptus desiderio) humilitas sequitur.

unde humilitatis virtus enascitur.

Et ita tres consurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abjectio sui, atque humilitas, quae ex diametro divitiis, honori, et superbiae opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque est per eam a Filio gratia, ut recipi possim, et manere sub Vexillo ejus: idque primum per spiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione sitam (si quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur); deinde per abjectionem quoque, seu ignominiam, ut ipsum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicujus detrimentum, quam in offensam Dei cedat.

Terminabitur primum hoc colloquium per *Ave Maria*.

Secundum colloquium ad Christum hominem dirigitur, ut mihi a Patre impetret illud idem, subdeturque in fine oratio: *Anima Christi.*

Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum *Pater noster.*

Transigetur hoc Exercitium semel in media nocte, et altera vice sub auroram.

Repetitiones vero duae circa matutini Sacri, atque Vesperarum tempus erunt faciendae, additis in fine tribus colloquiis. (†)

Sequens vero Exercitium fiet ante coenam.

(†) tribus colloquiis *supradictis ad Dominam nostram, ad Filium, et ad Patrem.*

MEDITATIO

eodem quarto die facienda, de tribus hominum Classibus, seu differentiis, ut potissimam partem amplectamur.

Oratio praeparatoria, ut semper antehac.

Praeludium primum fiat, propositis vice historiae tribus hominum Classibus distinctis, quarum unaquaeque decem millia ducatorum, alio quam divini cultus, et amoris studio sibi paraverit: nunc autem placatum habere Deum, et salva fieri exoptet, sublato (*) utcunque noxio affectu rerum, utpote salutis impedimento.

Secundum est loci cujusdam imaginaria constructio, in quo videam meipsum coram Deo, Sanctisque omnibus, cum desiderio adstantem, atque perseverantem, quonam pacto ipsi Deo placere queam potissimum.

(*) sublato utcumque noxio affectu rei partae, utpote etc.

Tertium est optatae rei petitio, nimirum gratiae, per quam id eligam, quod et Deo acceptissimum, et mihi saluberrimum futurum sit.

Prima igitur Classis (†) optat quidem acquisitae rei exuere affectum, ut conciliari Deo possit, sed media, (*) debitaque adminicula toto vitae tempore non admovet.

Secunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit, sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conducibiliorem statum ad illum tendere.

Tertia postremo affectum insincerum volens abjicere, rem ipsam vel tollere,

---

(†) *vellet* quidem.

(*) debitaque adminicula usque ad horam mortis non admovet.

vel tenere aeque parata est, prout ad divinum cultum commodius fore, vel ex divino instinctu, vel ex rationis dictamine animadverterit: (*) ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum versat et inquirit, nec aliam admittit relinquendae, aut retinendae rei acquisitae causam, praeter rationem ac desiderium divinae gloriae, ut quam maxima sit.

Colloquia tria subsequentur, ut nuper facta sunt de Vexillis.

(*) Ac interim ita se gerit, ut qui omnia in affectu reliquerit, enitendo scilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, nisi quantum divini obsequii intuitus moveret: ita ut non aliam admittat relinquendae aut retinendae rei acquisitae causam, praeter rationem ac desiderium melius Deo Domino nostro serviendi.

Notandum ad haec, quod ubi affectum sentimus paupertati perfectae, quae tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit, adversantem, et ad divitias magis inclinantem; multum confert, ad eum elidendum petere ex Deo, licet renitente carne, ut ad paupertatem ejusmodi sectandam nos eligat: (*) servabimus tamen interea desiderii nostri libertatem, qua liceat convenientiorem servitio divino viam invadere.

(*) eligat: atque hoc ipsum optare, petere et flagitare, spectato solum obsequio et gloria divinae ipsius Bonitatis.

QUINTA DIE

sequetur contemplatio de Domini transitu a Nazareth ad Jordanem fluvium, deque ejus Baptismo pag. 157.

Fiet tam media nocte, quam primo mane. Bis praeterea repetetur circa Missae, ac Vesperarum horam. Ante coenam applicabuntur quinque sensus. Ad haec quodlibet horum quinque Exercitiorum praecedet oratio praeparatoria, cum tribus praeludiis, ut in superioribus de Incarnatione et Nativitate* traditum est: nec non adjectis tribus colloquiis, ut circa Classes, vel juxta id, quod ibi fuit subnotatum.

Examen autem particulare a prandio et coena usitatum, fiet hic, et in sequentibus de erratis ac negligentiis, quae circa proprias ejus diei Meditationes, et Additiones contigerunt.

SEXTA DEINCEPS DIE

contemplandum se offert, quomodo Christus Jesus a flumine Jordanis petierit desertum, ibique versatus sit: servata omnino Exercitii diei quintae forma, pag. 157.

SEPTIMA

Quomodo beatus Andreas, et alii successive Christum secuti sunt, ut dicetur pag. 158.

OCTAVA

Quomodo sermonem fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos edisserens, pag. 160.

NONA

Quomodo navigantibus Discipulis se ostendit, ambulans super aquas maris, pag. 162.

DECIMA

Quomodo in Templo docuit, pag. 168.

UNDECIMA

De Lazari suscitatione, pag. 166.

DUODECIMA

De gestis in die Palmarum, pag. 167.

Notanda hoc loco sunt haec tria.

Primo, quod in hac secunda hebdomada juxta temporis facultatem, et utilitatem personae sese exercentis, possunt aliquot Meditationes vel adjici, ut de Mysteriis Visitationis, Pastorum, Circumcisionis, et trium Regum, vel subtrahi ex suprapositis, quippe quae introductione tantum delineantur ad formandam melius contemplationem.

Secundo, (*) quod inchoanda est Electionum discussio a contemplatione discessus Christi ex Nazareth Jordanem versus, usque ad eam, quae fit quinto die, simul comprehendendam.

(*) Secundo, quod inchoanda est Electionum discussio a contemplatione discessus Christi ex Nazareth Jordanem versus inclusive, quae fit quinto die, ut in sequentibus declaratur.

Tertio, quod antequam Electionum materiam aggrediamur, ut ad capessendam germanam Christi doctrinam affectum nostrum disponamus, apprime juvat considerare, ac per diem totum revolvere identidem tres sequentes Modos humilitatis, nec non colloquia dicenda crebro agitare.

Primus humilitatis Modus hic est, ad salutem necessarius, ut me penitus subdam divinae legi observandae, utque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitae discrimine objecto, (†) transgrediar ex deliberato mandatum ullum divinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

Secundus majoris est perfectionis, ut fixo animo ad divitias, paupertatem, hono-

---

(†) *veniam in deliberationem transgrediendi* mandatum etc.

rem, ignominiam, brevitatem vitae; ac longitudinem, aeque sim propensus, ubi aequalis est divinae laudis, et salutis meae occasio: utque nulla, vel humanae quantaecunque felicitatis, vel propriae mortis conditione proposita, (†) adducar unquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius est Modus humilitatis absolutissimae, ut priores duos jam adeptus, (††) etiam si nullo superaddito laus Dei par foret, ad majorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto, et illuso pauperiem, contemptum,

---

(†) *in deliberationem veniam* committendi aliquod veniale peccatum.

(††) *ubi* aequalis fuerit laus et gloria divinae Majestatis, ad imitandum Christum Dominum, *utque ei magis actu similis fiam, velim*, et eligam etc.

et insipientiae titulum amplecti, quam opes, honores, et sapientiae aestimationem.

Porro (†) ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium triplicis colloquii praecedentis de Vexillis usus, per quod suppliciter poscamus (††) (si divinae placeat Benignitati) ad talem perduci Electionem, sive major, sive aequalis obsequii mei erga Deum, et gloriae divinae proventus subsit.

(†) *pro eo, qui desiderat hanc tertiam humilitatem obtinere*, magnum etc.

(††) poscat, ut Dominus noster *velit ipsum eligere ad hanc tertiam, majorem et meliorem humilitatem, quo magis eum imitetur, ac* (melius ei) *serviat, si* (*v. dummodo*) aequale aut majus fuerit servitium, et (aequalis aut major) laus divinae suae Majestatis.

PRAELUDIUM

ad Electionem faciendam.

Ad bene quippiam eligendum nostrae sunt partes, ut oculo puro, ac simplici spectemus quorsum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei, et salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantum, quae conducunt ad dictum finem, cum ubique fini medium, non medio finis habeat subordinari: unde errant qui uxorem ducere primitus, aut Ecclesiasticum munus, seu beneficium adipisci statuunt, atque ita demum Deo postea inservire, utentes praepostere fine ac medio, nec ad Deum tendentes recta, sed oblique ipsum ad (†) perversa vota sua pertrahere conantes (††). Atqui e contra-

---

(†) ad *inordinata* vota etc.

(††) *ex fine facientes medium, et ex medio finem, ita ut quod priore loco assumere* (s. proponere sibi) *deberent,*

rio plane agendum est, proposito primum divino cultu, tanquam fine nostro, et electo deinceps Conjugio, vel Sacerdotio, ceterisque rebus omnibus, quatenus expedit, ad praefixum finem ordinatis. Idcirco nihil movere nos debet ad mediis quibusvis utendum, aut supersedendum, nisi habita in primis tam divinae laudis, quam nostrae salutis certa ratione.

INTRODUCTIO

ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, et annotatiunculam unam.

Primum punctum est, quod res omnes, (†) quae sub electionem cadunt, necessario bonae esse debent ex seipsis,

---

id posteriore loco assumant (s. sibi proponant). Atqui etc.

(†) *de quibus volumus electionem facere*, necessario etc.

aut certe non malae, nec nisi consonae institutis orthodoxae Matris Ecclesiae.

Secundum, quod genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarumdam electio immutabilis est, ut Ordinis Sacerdotalis, et Matrimonii: aliarum vero mutari potest, sicut reddituum Ecclesiasticorum, vel saecularium, quos recipi et relinqui ex causa fas est.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta jam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum, sed advertendum est, quod si quis improvide, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, ubi eum coeperit poenitere facti, electionis damnum probitate vitae, et operum solertia pensare. Resilire autem nullo pacto decet, quamvis electio istiusmodi non videatur vocatio divina esse, utpote obliqua, atque inconsulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, et obliquam pro divina vocatione reputantes, cum haec semper

pura et (†) clara sit, non carnali ullo affectu, vel studio perverso mixta.

Quartum, quod si quis debito modo et ordine, absque carnali mundanoque affectu quippiam elegit quod mutari possit, non est cur violet electionem talem, sed potius, ut in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

Notandum autem est, quod si electio rerum hujusmodi mutabilium, non ita recte, atque sincere processerit; (††) eam expedit corrigere, ut fructus uberior, et Deo gratior produci possit.

(†) pura et *munda*.

(††) tunc expedit electionem *debite facere* (instituere), *si quis desideret* ut *ex se* proveniant fructus *insignes*, *et valde grati* Deo Domino nostro.

DE TEMPORE TRIPLICI

ad electiones recte faciendas magis opportuno.

Tempus primum erit, quando voluntatem divina virtus sic impellit, ut omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animae sublata sit, quo minus sequatur impulsionem talem; sicut legimus beato Paulo, et Matthaeo, et aliis nonnullis, vocante Christo, accidisse.

Secundum est, quoties (†) satis clarum, compertumque fit beneplacitum divinum, docente id aliquo consolationum, desolationum, vel diversorum spirituum praevio experimento.

(†) *valde* clarum... *per experientiam consolationum et desolationum*, et per *experientiam* discretionis diversorum spirituum.

Tertium est, quando per animi tranquillitatem aliquis, considerato fine, ad quem conditus est (ad Dei gloriam scilicet et salutem suam) eligit certum vitae genus intra Ecclesiae catholicae limites constitutum, per quod ceu medium, commodius, securiusque ad suum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noscitur adesse, quotiescunque anima nullis agitata variis spiritibus, vires naturales suas libere (†) exercet. Itaque nisi primi, vel secundi temporis beneficio, electio contingat, superest ad tertium recursus, duobus modis sequentibus distinctum.

(†) libere *et tranquille*.

MODUS PRIOR

sanae, bonaeque Electionis faciendae, sex constans punctis.

Punctum primum erit, proferre in medium rem deliberandam, ut de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius rejiciendum sit, et ita de ceteris rebus, quae ad mutabilem electionem spectant.

Secundum est, adducto ante oculos creationis meae fine in hoc consistente, ut (†) cum Dei laude salvus fiam, in neutram declinare partem amplectendae vel repudiandae rei controversae: quin potius velut in medio quodam interstitio, et aequilibrio subsistere, parato interim animo, ut in eam illico partem totus ferar, quam novero divinae gloriae, et saluti meae fore aptiorem.

(†) ut laudem Deum Dominum nostrum, et *salvem* animam meam.

Tertium, obsecrare Dei clementiam, ut dignetur (†) mentem instruere, et impellere voluntatem, quocunque potius mihi tendendum sit, adhibito nihilo secius, pio, fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensa, et probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpendere quot tandem commoda, vel adminicula mihi ad (††) finem

---

(†) ut dignetur movere voluntatem meam, et *ponere in anima mea* id quod ego facere debeo circa rem propositam, *quod magis sit in laudem et gloriam suam*, discurrendo (i. e. ut discurram) bene et fideliter intellectu meo, et eligendo (et ut eligam) conformiter ad suam sanctissimam et *beneplacentem* voluntatem.

(††) ad *solam laudem Dei Domini nostri, et salutem animae meae* accedent.

meum prosequendum accedent ex tali officio, vel beneficio suscepto: quot rursum ex eodem incommoda et pericula impendent: praeterea, quot per oppositum, omisso illo, tam commoda et adminicula, quam discrimina et damna possim expectare.

Quintum, his praemissis, ratiocinari in utramque partem: et juxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextum, electione facta ad orandum cito prosilire, et illam offerre Deo (†) perfecte demum, si ei placeat, recipiendam, et stabiliendam.

(†) *ut divina sua Majestas velit illam recipere et confirmare, si majus ejusdem servitium et laus fuerit.*

MODUS POSTERIOR

bene eligendi, in regulas quatuor, et annotationem unam distributus.

Regula prima, quod, cum oporteat per affectum ex Dei amore coelitus infusum fieri electionem, eligentem convenit persentiscere in seipso, quod quicquid affectionis (sive multum sive modicum sit) erga rem (†) electam tenet, ex solius Dei amore, et intuitu proficiscatur.

Secunda (*) est, considerare, si quis

(†) erga rem, *quam eligit.*

(*) Secunda est, considerare, si quis mihi vir antea ignotus, et numquam plane visus, cui tamen nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione hujusmodi, quidnam ego illi faciendum et eligendum ad majorem Dei gloriam, et majorem animae illius perfectionem essem consulturus; quo animadverso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem.

mihi vir amicissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione hujusmodi, quidnam ego illi decernendum maxime essem consulturus. Quo animadverso, agendum et mihi ducam, ut suaderem alteri.

Tertia, mecum insuper reputare, si mors ingrueret, quem me mallem observasse modum in praesenti deliberatione. Juxta hunc igitur, eligendum nunc esse facile intelligam.

Quarta, prospicere non minus, quando pro tribunali sistar judicandus, quo me consilio hac in re usum esse vellem. Quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis sim securus.

Adnotandum est postremo, quod hisce regulis quatuor propter salutem meam, et animi quietem accurate servatis, debeo juxta ultimum punctum Modi praecedentis, electionem ipsam definire, et offerre Deo comprobandam.

seu reformatione circa (†) *vitae statum cuivis facienda.*

In primis illud est advertendum, quod si quis vel Matrimonio, vel officio dignitatis Ecclesiasticae sit adstrictus (de temporalium vero bonorum quantitate, magna an parva sit, non refert) unde ipsi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones versari: operae pretium est, earum loco methodum ei tradi, seu formulam aliquam, ex qua vitam suam, et statum proprium possit emendare.

Debet igitur, quisquis ejusmodi conditionem sortitus est, ut finem creationis, et vitae suae recte statuat, ac sequatur, per Exercitia supradicta, et electionum Modos attendere, atque ruminando sedulo colligere, quam amplam domum et fa-

---

(†) circa *vitam et statum.*

miliam aequum sit se habere: quibus eam modis tractare, et administrare conveniat: quibus instruere verbis, et exemplis: quantum praeterea de possessis facultatibus sumptum facere liceat in usus proprios, sive domesticos: quid rursum pauperibus erogare, vel impendere piis operibus deceat; nihil affectando aliud, nec quaerendo, nisi quod honorem Dei et salutem suam praestet.

Hoc enim unusquisque persuasum habeat, tantum se in studiis spiritualibus promoturum esse, quantum ab amore sui ipsius et commodi proprii affectione sese abstraxerit.

HEBDOMADA TERTIA

PRIMA CONTEMPLATIO

fit (*) in media nocte, et continet orationem praeparatoriam, tria praeludia, sex puncta cum uno colloquio.

Oratio praeparatoria eadem, quae semper.

Praeludium primum sumitur ex historia: quomodo Christus a Bethania misit Hierosolymam Discipulos duos ad parandam Coenam, quo et ipse cum reliquis deinde profectus est: ibique post agni Paschalis esum, et peractam coenam, pedes lavit omnibus, et sacrosanctum corpus,

---

(*) Prima contemplatio de Christi Domini nostri profectione a Bethania in Hierusalem, et de gestis usque ad ultimam Coenam inclusive, fit media nocte, et continet orationem praeparatoriam etc.

ac sanguinem suum largitus est. Postremo sermonem ad eos habuit, post discessum Judae, ipsum venditurí.

Secundum, ex compositione loci considerando dictum iter asperum, aut lene, breve, aut longum, cum ceteris, quae inesse poterant, circumstantiis: deinceps conspicando locum Coenae amplum, vel angustum, vilem, vel ornatum, et consimilia.

Tertium, ex optatae rei petitione scilicet doloris, indignationis, et confusionis; eo quod ob peccata mea summus omnium Dominus tantis se tormentis ita objiciat.

Punctum primum erit, respicere coenantes, et aliquid in usum meum adducere.

Secundum, eosdem audire, quid loquantur, et fructum inde decerpere.

Tertium, attendere quid agant, et per omnia proficere.

Quartum, (*) advertere quid jam inde Christus pati appetat, et incipiat, juxta historiam; unde incipiam et ipse dolorem, moestitiam, et fletum mihi excitare; meque affligam similiter in subsequentibus.

Quintum, meditari quo se pacto abscondens Christi Divinitas, adversarios suos, cum valeat, non perdat, sed poenas adeo crudeles pati sinat Humanitatem.

Sextum, cogitare, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati ejus causa.

(*) Quartum, advertere quid Christus Dominus noster in Humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum, quod meditandum suscipitur: unde incipiam et ipse maximo conatu dolorem, moestitiam, et fletum mihi excitare; idemque curabo in sequentibus punctis.

Colloquium ad Christum fiet, terminandum cum *Pater noster*.

In colloquiis est notandum (ut supra ex parte jam exposuimus) quod agere convenit, et aliquid petere, juxta praesentis rei rationem, videlicet, prout sentio in me consolationem, vel perturbationem: prout virtutem unam, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me statuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, tristari volo, vel laetari. Denique postulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maxime desidero: et unum dumtaxat colloquium poterit confici ad Christum Dominum, vel triplex, si devotio instiget, nempe ad Matrem, Filium, et Patrem, sicut traditum est in contemplatione secundae hebdomadae, de tribus Classibus, cum sequente illic Annotatione.

SECUNDA CONTEMPLATIO

in aurora, de rebus a Christo post Coenam, et in Horto gestis.

Oratio praeparatoria consueta semper.

Praeludium primum est juxta historiam: quomodo Iesus Christus una cum undecim suis Apostolis descendit ex monte Sion, ubi fuerant coenati, et transiens per vallem Josaphat, relictis ibi ex illis octo, aliis vero tribus in Horti parte, seorsum ipse digrediens, oravit ad sudorem usque sanguineum, iterata jam ter eadem ad Patrem suum oratione. Postea excitis Discipulis a somno, prostratis ad solam vocem cum Juda, per osculum prodente, adversariis: restituta deinceps, quam amputaverat Petrus, Malchi auricula: comprehensus tandem est, quasi nefarius, aut latro quispiam, et per vallem illam ad Annae domum primo tractus.

Secundum est pro construendo loco, viam intueri (†) declivem, planam, et arduam: item Hortum certa magnitudine, figura, et habitudine depingendum.

Tertium, pro voti consecutione, poscere moerorem, planctum, anxietatem, et ceteras id genus poenas interiores, ut Christo patienti pro me compatiar.

Notanda simul haec quatuor.

Primum, quod post praeparatoriam orationem, cum tribus praeludiis secundi hujus Exercitii, eodem modo et ordine procedendum est per puncta, et per colloquium, ut in praecedente de Coena peractum est. Adjiciendae quoque erunt circa Missae, et Vesperarum tempus duae repetitiones super una, et altera dicta

---

(†) viam *a monte Sion ad vallem Josaphat*, item etc.

contemplatione. Ante coenam vero applicabuntur quinque sensus, praemissa ubique oratione praeparatoria, cum tribus praeludiis, oblatae materiae congruentibus, quemadmodum in hebdomada secunda satis descriptum est.

Secundum, quod habita aetatis, complexionis corporalis, ac dispositionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora Exercitia diebus singulis implebuntur.

Tertium, quod in hac tertia hebdomada, mutandae sunt ex parte Additio secunda et sexta, siquidem (quod ad secundam spectat) ubi fuero experrectus praecogitans, quo tendam, et instantem contemplationem paululum delibans, interim dum surgo, et accingor, adnitar simul ad tristitiam, et dolorem de tot, ac tantis Christi poenis meipsum acriter incitare. Quoad sextam vero, suffugiam potius, quam quaeram, aut admittam jucundas cogitationes, licet alioqui utiles, et sanctas, ut sunt de Resurrectio-

ne Christi, et Gloria. Pro quibus in meditanda ejus Passione angores, ac poenas hauriam ex frequenti eorum recordatione, quae ab hora suae Nativitatis, (†) ad exitum usque vitae hujus ipse perpessus est.

Quartum, quod Examen particulare, circa tam Exercitiorum, quam Additionum functionem, fiet ad eumdem modum, ut in hebdomada praecedente.

IN SECUNDA AUTEM DIE

Contemplatio alia succedet, noctu transigenda, de gestis (††) in domo Annae, ut narratur pag. 170: sub auroram vero de secutis rebus in domo Caiphae, pag. 171: deinde repetitiones et usus sensuum, velut prius.

(†) *usque ad Mysterium Passionis, in quo nunc versor*, ipse perpessus est.

(††) de gestis *ab Horto usque ad domum Annae inclusive*. Ita semper S. P. contemplanda etiam proponit Domini *itinera*.

IN TERTIA DIE

Contemplabimur per noctem mediam, quomodo ductus est ad Pilatum Christus, et quid ibi actum, ut dicetur pag. 172: diluculo vero, de iis quae gesta sunt, transmisso Christo ad Herodem, pag. 173. Subdetur repetitionum, et sensuum consuetus usus.

DIE QUARTA

Meditatio nocturna percurret historiam de reditu ab Herode, pag. 173. usque ad mediam partem Mysteriorum, quae apud Pilatum secuta sunt: reliquam vero partem circa lucem primam prosequemur. De repetitionibus quoque, et sensibus pro consuetudine sit agendum.

DIE QUINTA

Sub noctis medium, de progressu ipso Passionis contemplabimur, a sententia Pilati usque ad Crucifixionem, pag. 174: sub auroram deinceps ab elevatione crucis ad Christi usque expirationem, de

quibus, pag. 175. Repetitiones, et sensuum exercitatio, ut supra.

DIE SEXTA

Quomodo mortuus Dominus sublatus de cruce, et ad monumentum delatus est, pag. 177: primo mane, ex quo sepultus fuit, pag. 177. donec beata Virgo in domum aliquam se recepit.

DIE SEPTIMA

Inter noctu et mane Passionem totam revolvemus. Postea repetitionum, et sensuum vice, per diem totum considerabimus, quam licebit frequentissime, quo pacto sanctissimum Jesu Christi corpus remanserit ab anima sejunctum: et ubinam, aut quomodo sepultum: item quae fuerit beatae Mariae Matris solitudo, desolatio, qualis, et quanta afflictio: quam acerbus quoque Discipulorum moeror extiterit.

Subnotandum est, quod si cui libeat, meditandae Christi Passioni diutius instare, contemplationes singulas debet absol-

vere cum paucioribus Mysteriis, ita ut prima solum comprehendat Coenam: secunda Lotionem pedum: tertia Eucharistiae sanctae Institutionem: quarta, Sermonem ibi subsecutum: et sic in ceteris agendum.

Ad haec, trajecta tota Passione, licebit proximo post die iterare ejus dimidium, atque reliquum postridie: perendie rursus totam simul.

E contrario vero, si quis malit tempus succidere, contempletur de Coena Domini per noctem: de Horto, in aurora: de Annae domo circa Missam: sub Vesperas de domo Caiphae: de praetorio Pilati ante coenam: et ita pergendo per dies singulos diversa Exercitia quinque implebuntur: utpote repetitionum, ac sensuum usu praetermisso. Transcursa vero Passione, operae pretium fuerit eamdem simul totam die unico revolvere, sive in unum tantum Exercitium congestam, sive distributam in plura, prout sibi fore conducibilius ille censuerit.

REGULAE ALIQUOT

ad (†) *victum recte temperandum.*

Prima est, quod a pane minus abstinendum sit, quam a reliquis alimentis; cum neque gulam adeo irritet, nec tentationi aeque obnoxios nos reddat.

Secunda, quod circa potum attendenda sit magis abstinentia, quam circa panem; caute observando quae prosit mensura potus, (††) ut sumatur semper: quae rursum noceat, ut tollatur.

Tertia, quod circa pulmenta, et edulia potissimum abstinentiae ratio versetur; cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major subministretur occasio. Temperanda sunt

(†) *ad ordinandum se* in posterum in victu.

(††) *ut admittatur*: quae etc.

igitur, vitandi excessus causa, quod fit dupliciter, dum vel cibis grossioribus vescimur, atque assuescimus, vel dum parce delicatis utimur.

Quarta est, quod quanto plus de conveniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adversae gravi periculo) tanto celerius mensuram cibi, ac potus justam reperiet: tum quia, hoc modo melius se disponens, et obnixius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internae radios, et consolatorios motus sibi coelitus immissos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis, ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliorem esse, quam ut Exercitia ipsa spiritualia peragere commode valeat, sic facile advertet, quam mensuram victus naturae necessitas requirat.

Quinta, quod expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus Jesum

Christum Dominum nostrum vescentem cum suis Discipulis, observando quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, et loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Usu veniet enim, ut occupato magis intellectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, (†) discamus facilius victum moderari.

Sexta, quod gratia varietatis, aliae adhiberi possunt meditationes inter vescendum, ut sunt de Sanctorum vita, de pia quapiam doctrina, vel de aliquo spirituali negotio agendo, unde, sic abstracta mente, cibus ipse, et vescendi delectatio parum sentiatur.

Septima, quod cavendum sit praecipue, ne super sumendos cibos animus quodam-

---

(†) discamus facilius *methodum* (systema) et ordinem circa modum, quo *nos habere et gubernare* debeamus.

modo totus effundatur, et ne avide vescamur, aut festine; sed appetitui semper dominantes, tum mensuram victus, tum sumendi modum una temperemus.

Octava est, quod plurimum conducit ad tollendam cibi, potusque immoderantiam, si (†) ante prandium aut coenam, et quacumque hora nulla esuries sentitur, praevia deliberatione victum proxime sumendum definiamus ad mensuram certam (††), quam deinde nulla vel propria aviditate, vel instigatione inimici umquam excedamus: sed potius vincendae utriusque causa, de illa nonnihil etiam subducamus.

(†) si *post* prandium vel *post* coenam, vel quacumque hora etc.

(††) adde hic: *et ita consequenter quotidie.*

HEBDOMADA QUARTA

CONTEMPLATIO PRIMA

quomodo Jesus Dominus post Resurrectionem apparuit sanctae Matri suae, ut habetur infra pag. 177.

Oratio praeparatoria juxta morem.

Praeludium primum accipitur ab historia. Quomodo postquam expiravit Dominus in cruce, sepulto (*) corpore, sed Divinitate semper sociato, ipse in anima, Divinitati quoque continue unita, descendit ad Inferos, ereptisque inde justorum animabus rediens ad sepulcrum, corpus cum anima denuo univit, ac resurgens demum apparuit beatae Virgini Matri suae vivus, ut pie, ac verisimiliter credendum est.

Secundum pro constructione loci, spe-

(*) Corpore ab anima separato; *vox enim illa* (sepulto) *non est in Autographo, neque cohaeret cum aliis.*

culandum accipiet sepulchri situm, et beatae Virginis domicilium, cujus formam partes, et reliquam dispositionem, ut cellulam et oratorium, sigillatim perscrutabimur.

Tertium continebit gratiam petendam, ut (†) scilicet immensum Christi, ac Matris gaudium participemus.

Punctum primum, secundum ac tertium eadem hic erunt, quae supra in contemplatione Coenae fuerunt exposita, id est considerare personas, verba, opera.

Quartum vero erit animadvertere, (*) quomodo Christi Divinitas Passionis et Mortis tempore abscondita, palam se fa-

---

(†) ut laeter et gaudeam *intense* de tanta *gloria* et *gaudio* Christi Domini nostri.

(*) quomodo Christi Divinitas, quae Passionis tempore videbatur abscondita etc.

ciat in Resurrectione, ac tot miraculis deinceps elucescat. (†)

Quintum, aestimare quam prompto, copiosoque functus sit Dominus consolandi suos officio, adhibita consolationis, quae ab amicissimo quopiam praestari potest, similitudine.

Colloquio uno, vel pluribus, juxta materiam faciendis, terminetur contemplatio cum *Pater noster*.

Notandum porro, quod in sequentibus contemplationibus, seu Exercitiis, recensenda erunt per ordinem Mysteria omnia Resurrectionis, Ascensionisque, et quae sunt intermedia, servatis ubique iisdem formulis, et modis; sicuti per totam illam hebdomadam factum est, in qua Passionis Mysteria contemplati sumus, et juxta modum, ac exemplum primae hujus

(†) elucescat *per veros, et sanctissimos ejus effectus.*

de Resurrectione Domini meditationis, formandae sunt sequentes omnes, atque regulandae, tam in praeludiis (nisi quod haec rebus sunt accommodanda) quam in punctis quinque, et Additionibus singulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, et sensuum operationes, nec non in augendo, minuendove Exercitiorum, secundum Mysteria numero, dirigi poterimus, sicut in praedicta meditandae Christi Passionis hebdomada fuimus edocti.

Secundo notandum est, (†) convenire magis quartae huic hebdomadae, quam praecedentibus, ut quatuor duntaxat fiant Exercitia. Primum postquam mane surreximus: secundum circa Missae tempus, vel paulo ante prandium, prioris repetitionis loco: tertium hora Vesperarum, pro secunda repetitione: quartum ante coenam, admotis sensuum officiis, ad imprimendas fortius animae contemplationes tres eo die factas, signatis obiter, et

(†) *communiter* convenire magis.

penitus tractatis partibus, seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, majoremque gustum spiritualem senserimus.

Tertio, quod quamvis ei, (†) qui exercitatur, certus praescribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quinarius, liberum tamen ipsi erit in plura, vel pauciora puncta redigere contemplationem; prout commodius se habere expertus fuerit. Qua in re magnopere juvabit, ante ingressum Exercitii, tractanda puncta comminisci, et numero certo praefinire.

Quarto denique notandum est, quod per quartam hanc hebdomadam variari debent secunda, sexta, septima, et decima Additiones.

In secunda quidem, ut dum evigilo, repente mihi ponam ab oculos statutam contemplationem, et de gaudio Domini cum suis studeam et ipse exhilarescere.

In sexta vero, ut memoriae meae obji-

(†) ei, qui *contemplatur*, certus etc.

ciam ea, quae laetitiam spiritualem cient, ut cogitatio de Gloria.

In septima, ut lucis et coeli utar commoditate, quae sese offeret: puta per (†) tempus vernum, herbarum virentium et florum aspectu, aut aprici loci amoenitate: per hyemem vero solis, vel ignis opportuno calore: et ita de ceteris corporis, atque animi oblectationibus congruis, (††) per quas Creatori et Redemptori meo congaudere queam.

In decima, ut loco poenitentiae, (†††) temperantia et mediocritate victus contentus sim, nisi quo tempore jejunium, vel abstinentiam Ecclesia indixit, cujus praeceptis semper obtemperandum est, nisi justum adsit impedimentum.

(†) per tempus vernum *et aestivum.*

(††) *in quantum anima existimat, vel conjectura supponit sibi posse esse adjumento ad gaudendum in Creatore et Redemptore suo.*

(†††) *attendam* ad temperantiam et ad medium (tenendum) in omnibus, nisi etc.

CONTEMPLATIO

ad amorem spiritualem in nobis excitandum

In primis duo notanda sunt.

Primum, quod amor ipse (†) ab operibus magis, quam a verbis pendet.

Secundum, quod consistit amor (††) in mutua facultatum, rerum et operum communicatione, puta scientiae, divitiarum, honoris, et boni cujuscumque.

(†) amor debet *poni* magis *in* operibus, quam *in* verbis.

(††) in communicatione (quae fit) *ab utraque parte*, scilicet, *ut det et communicet amans amato ea quae habet, vel ex iis quae habet vel potest, et sic vicissim amatus amanti: ita ut, si alter habet scientiam, det illi, qui eam non habet: si honores, si divitias; et sic* (*porro*) *alter alteri* (*vicissim*).

Oratio praemittitur ex more.

Praeludium primum est, ut coram Domino, Angelis, Sanctisque omnibus, (†) mihi propitiis, stare me videam.

Secundum, ut (††) gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum ejus in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum et servitium ipsius totum me impendam.

Punctum primum sit, revocare in memoriam beneficia Creationis, ac Redemptionis: dona itidem particularia, seu pri-

---

(†) *pro me interpellantibus.*

(††) ut petam *cognitionem internam* tot ac tantorum bonorum (a Deo) acceptorum, ut ego *integre* (haec) *recognoscens* (vel integro grati animi sensu) *possim in omnibus* amare et servire *divinae suae Majestati.*

vata enumerare : et cum intimo affectu perpendere quantum mea causa benignissimus Dominus egerit, atque pertulerit: quantum mihi elargitus sit de thesauris suis: (†) quodque juxta divinum suum decretum, et beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit. Quibus optime inspectis, vertar ad meipsum, et disquiram mecum, quae meae sint partes, et quid aequum, justumque sit, ut divinae offeram, et exhibeam Majestati: haud sane dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipsum cum summo affectu, et verbis hujuscemodi, vel similibus.

Suscipe, (††) Domine, universam meam libertatem. Accipe memoriam, intelle-

---

(†) et consequenter, (*quantum*) idem Dominus desideret dare se ipsum mihi in quantum potest, juxta divinam suam *ordinationem*. Quibus etc.

(††) *Sume*, Domine, *et suscipe* omnem meam libertatem, meam memoriam, me-

ctum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel possideo, mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuae prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, et dives sum satis, nec aliud quidquam ultra posco.

Secundum erit, speculari Deum, in singulis (†) existentem creaturis suis: et

---

um intellectum, et omnem voluntatem meam, quidquid habeo et possideo: tu mihi haec omnia dedisti; tibi, Domine, ea restituo: *omnia sunt tua*, *dispone* (de illis) pro omni voluntate tua. Da mihi amorem tui et gratiam, *nam haec mihi sufficit.*

(†) in singulis *habitantem* creaturis... *in* elementis... *in* plantis... *in* animalibus... *in* hominibus... et ita *in me* (habitat) dans mihi esse, vivere, etc.

elementis quidem dantem, ut sint: plantis vero ut per vegetationem quoque vivant: animalibus insuper, ut sentiant: hominibus postremo, ut simul etiam intelligant. Inter quos accepi et ipse universa haec beneficia, esse, vivere, sentire ac intelligere, meque templum quoddam suum efficere voluit, ad imaginem suam et similitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipsum, agam ut in primo puncto, vel melius, si quid occurrerit: id quod in punctis etiam sequentibus erit factitandum.

Tertium est, considerare eumdem Deum, ac Dominum, propter me in creaturis suis operantem, et laborantem quodammodo: (*) quatenus dat ipsis, conservatque id, quod sunt, habent, possunt atque

(*) ut in coelis, elementis, plantis, frugibus et animantibus, quatenus dat etc.

agunt. Quae omnia, ut supra, in mei considerationem reflectenda erunt.

Quartum, prospicere quo pacto munera, et bona omnia coelitus descendunt, ut sunt potentia, justitia, bonitas, scientia, et alia quaelibet humana perfectio, terminis quibusdam certis circumscripta: quae ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen a sole, et ex fonte aqua, derivantur. Addenda superest reflexio praedicta in mei circumspectionem.

Colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noster*.

PRIMUS ORANDI MODUS

deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animae potentiis, et ex quinque sensibus consideratis: unde non tam habet orationis formam, quam Exercitii cujusdam spiritualis, per quod et anima juvatur, et oratio Deo redditur acceptior.

Prius itaque quam hoc orem modo, juxta illud, quod tertiae Additioni aequipollet, sedebo vel deambulabo paulisper (prout ad animae quietem facere video) pensitans apud me, quo mihi accedendum sit, et quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi Modum praemitti debet.

Oratio praeparatoria gratiae contineat postulationem, ut mihi detur agnoscere, quidquid deliquero adversus Decalogi praecepta, meque in posterum emendare, intellectis illis exactius, (et ut par

est) ad Dei gloriam et salutem meam solito cautius observatis.

Primo ergo mandatum quodlibet ordine discutiam, attendens quo pacto servaverim illud, aut violaverim, deque succurrentibus in memoriam delictis veniam (†) precabor, recitando semel *Pater noster*.

Porro in excutiendis singulis praeceptis satis fuerit insumi spatium temporis, quo ter posset (††) oratio Dominica percurri.

Notandum tamen, quod circa praeceptum, cujus praevaricatio rarior nobis accideret, minus immorandum esset; at eo amplius, quo lapsus fuerit ex assuetudine frequentior, idque similiter circa mortalia peccata sit praestandum.

Completo de praeceptis singulis discursu, post mei accusationem, et gratiae

(†) veniam *et remissionem* precabor, *et* recitabo semel etc.

(††) oratio Dominica *et salutatio Angelica.*

implorationem, ut ea vigilantius deinceps custodiam, colloquium dirigam ad Deum, juxta rei occasionem.

Secundo, similem orationis modum prosequemur circa (†) mortalia peccata, post Additionem, et praeparatoriam orationem, sicut fecimus in praeceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit, nisi quod ad materiam attinet, cum praecepta quidem servanda sint, peccata vero devitanda. Cetera eadem sunt, fietque itidem colloquium.

Sciendum est, peccatorum vitiorumque notitiam juvari per contrariorum actuum, et habituum considerationem. Quapropter per gratiam divinam, et piam quamlibet exercitationem laborandum est unicuique, ut virtutes sibi paret, mortalibus peccatis septem oppositas.

(†) circa *septem* mortalia.

Tertio, circa tres animae potentias idem sequitur progressus per Additionem, orationem, (†) et discussionem singularum, cum colloquio ad finem, faciendus.

Quarto circa quinque sensus corporis, nulla re mutata praeter materiam.

Ubi subnotandum est, quod si quis optet, in sensuum suorum usu Christum imitari, debet in oratione praeparatoria seipsum super hoc Deo commendare, factaeque sensuum singulorum examinationi Dominicam orationem subjicere: si vero similem affectet beatae Virginis Mariae imitationem, ei se commendet, tanquam a Filio id impetraturae, et salutationem Angelicam, (††) dum sensus excutit, identidem recitet.

(†) orationem *praeparatorium.*

(††) *post* excussum *unumquemque* sensum recitet.

SECUNDUS ORANDI MODUS

ex vocum orationis singularum perpensa significatione.

Additio eadem, quae superius, it praevia.

Oratio praeparatoria personae congruet, ad quam dirigitur.

Secundus orandi Modus est, ut flexis genibus, vel sedendo (pro habitudine corporis, et animi devotione) oculis vel clausis, vel defixis in partem unam, neque huc et illuc motis, precationem Dominicam a principio recitemus, et in prima voce, quae est, *Pater*, meditationis figamus pedem, (†) quamdiu circa eam, variae nobis significationes, similitudines,

(†) quamdiu *invenimus* significationes (varias) comparationes, gustum et consolationem, *in considerationibus pertinentibus ad talem vocem*: et ita deinceps etc.

spirituales gustus, et aliae commotiones devotae incident: et ita deinceps per singula ejusdem, vel alterius orationis verba factitabimus.

Regulae tres circa haec servandae.

Prima, ut in tali precationis cujuslibet ruminatione horae spatium insumamus, quo expleto, *Ave Maria, Credo, Anima Christi, et Salve Regina* semel, juxta communem morem, vel mente sola, vel etiam voce percurrantur.

Secunda est, quod si orantibus hoc Modo nobis in una voce, vel duabus, meditatio affluat, et interna simul delectatio, postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota praetereat; qua elapsa, reliquum orationis cursim recitetur.

Tertia, ut quando ita contigerit, meditandae voci uni, aut pauculis horam impendisse, postridie recitato breviter eo,

quod excussum fuit, ad sequentis verbi considerationem pergamus.

Post excussam vero (†) ad hunc modum Dominicam precationem totam, succedet salutatio Angelica: deinde alia, atque alia oratio, ut (††) sine interruptione haec orandi exercitatio procedat.

Ad haec, oratione qualibet sic completa, personam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, qua maxime indigere nos senserimus.

(†) *uno vel multis diebus* Dominicam precationem.

(††) ut *per aliquod tempus* sine interruptione etc.

TERTIUS ORANDI MODUS

per quamdam vocum et temporum commensurationem.

Additio ab utraque superiore nihil differt.

Oratio praeparatoria fiet sicut in secundo modo.

Tertius hic orandi Modus in eo consistit, ut inter singulas respirandi vices, singula Dominicae, alteriusve orationis verba transmittamus, expensa interim, vel significatione prolatae vocis, vel personae, ad quam oratio spectat, dignitate, vel mea ipsius vilitate, vel utriusque postremo differentia. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addendae quoque orationes supra memoratae, *Ave*, *Credo*. etc.

Regulae duae huc spectantes.

Prior, ut finita juxta hunc orandi Modum precatione Dominica, sumatur aliis diebus, vel horis Angelica salutatio, simili respirationum intervallo tractanda, cum aliis orationibus usitato more recitandis.

Posterior, ut, qui hunc orandi Modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes supradictas, aut earum partes, et paria anhelituum, ac vocum interstitia observet.

VITAE

D. N. JESU CHRISTI

MYSTERIA

Notandum est primitus, omnia sequentium Mysteriorum verba, quae includuntur parenthesi, ex ipsis Evangeliis deprompta esse, non item cetera. Ad haec, in unoquoque Mysterio semper, aut fere poni puncta tria, ut expeditior sit contemplatio, quo est distinctior.

DE ANNUNTIATA B. MARIAE VIRG. CHRISTI INCARNATIONE

de qua Luc. 1.

Primo, quomodo Angelus Gabriel, beatam Virginem salutans divini Verbi conceptionem ei nuntiavit: (*Ingressus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena*, etc. *Ecce concipies in utero, et paries Filium*, etc.)

Secundo, confirmat Angelus id, quod praedixerat, adducto exemplo de sancti

Joannis Baptistae conceptione admiranda: (*Et ecce Elisabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua*, etc.)

Tertio, respondit Angelo Virgo sancta: (*Ecce Ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum.*)

DE MARIA ELISABETH COGNATAM SUAM VISITANTE

ut habetur Luc. 1.

Primo, quomodo invisit Maria Elisabeth, ac S. Joannes in utero existens sensit Mariae salutationem, et gestiit: (*Ut audivit salutationem Mariae Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: et repleta est Spiritu sancto Elisabeth, et exclamavit voce magna, et dixit: Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui.*)

Secundo, beata Virgo in hoc canticum prae laetitia prorupit : (*Magnificat anima mea Dominum*, etc.)

Tertio (*Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, et reversa est in domum suam.*)

DE CHRISTI NATIVITATE

Luc. 2.

Primo, beata Maria cum Joseph sponso suo e Nazareth proficiscitur Bethlehem: (*Ascendit autem et Joseph a Galilaea*, etc. *in Bethlehem*, etc., *ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnante.*)

Secundo, (*Peperit Filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in praesepio.*)

Tertio, eo tempore (*Facta est cum Angelo multitudo militiae coelestis, laudantium Deum, et dicentium: Gloria in altissimis Deo*, etc.)

DE PASTORIBUS

Luc. 2.

Primo, Pastoribus revelatur Christi Nativitas per Angelum: (*Evangelizo vobis gaudium magnum*, etc. *Quia natus est vobis hodie Salvator*, etc.)

Secundo, Pastores properant in Bethle-

hem: (*Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, et Infantem positum in praesepio*)

Tertio, (*Et reversi sunt Pastores glorificantes et laudantes Deum*, etc.)

DE CIRCUMCISIONE

Luc. 2.

Primo, circumcisus est Puer.

Secundo; (*Vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur.*)

Tertio, redditus est Matri suae Puer, quae illi compatiebatur de sanguinis visa effusione.

DE TRIBUS MAGIS REGIBUS

Matth. 2.

Primo, tres Magi reges ad puerum Jesum adorandum venerunt, stella duce, ita attestantes: (*Vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum.*)

Secundo, (*Procidentes adoraverunt eum, et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera aurum, thus, et myrrham.*)

Tertio, (*Responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.*)

DE PURIFICATIONE B. VIRGINIS ET PUERI JESU PRAESENTATIONE

Luc. 2.

Primo, detulerunt Puerum in Templum, ut praesentarent eum Deo, tamquam primogenitum, offerentes pro eo consuetum munus (*Par turturum, aut duos pullos columbarum.*)

Secundo, Simeon veniens eadem hora in Templum (*Accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit: Nunc dimittis servum tuum, Domine*, etc.)

Tertio, Anna (*Superveniens confitebatur Domino, et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.*)

DE FUGA IN AEGYPTUM

Matth. 2.

Primo, volens Herodes puerulum Jesum interficere, occidi fecit Innocentes, praemonito Joseph per Angelum, ut in Aegyptum profugeret: (*Surge et accipe Puerum, et Matrem ejus, et fuge in Aegyptum.*)

Secundo, iter corripuit Joseph Aegyptum versus (*Qui consurgens nocte* etc. *secessit in Aegyptum.*)

Tertio, (*Et erat ibi, usque ad obitum Herodis.*)

DE REDITU AB AEGYPTO

Matth. 2.

Primo, admonetur Joseph ab Angelo, ut in terram Israel revertatur. (*Surge et accipe Puerum et Matrem ejus, et vade in terram Israel.*)

Secundo (*Qui consurgens,* etc. *venit in terram Israel.*)

Tertio, eo quod regnabat Archelaus filius Herodis in Judaea, recessit in Nazareth,

DE VITA DOMINI AB ANNO AETATIS SUAE DUODECIMO USQUE AD TRIGESIMUM

Luc. 2.

Primo, quomodo subditus erat, et obediens Parentibus.

Secundo (*Proficiebat sapientia, et aetate, et gratia*, etc.

Tertio, videtur fabrilem artem exercuisse, cum dicat S. Marcus c. 6. (*Nonne hic est faber?*)

DE ASCENSU IN TEMPLUM ANNO DUODECIMO

Luc. 2.

Primo, natus Jesus annos duodecim, e Nazareth profectus est Hierosolymam.

Secundo, remansit illic nesciis Parentibus.

Tertio, post triduum invenerunt eum in Templo, sedentem inter Doctores, et ipse illis causam morae percunctantibus respondit: (*Nesciebatis, quia in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse?*)

DE BAPTISMO EJUS

Matth. 3.

Primo, Matri valedicens e Nazareth ad Jordanis flumen se contulit, ubi tunc Joannes baptizabat.

Secundo, baptizatus est a Joanne, excusante se primum de indignitate, sed compulso his verbis: (*Sine modo; sic enim decet nos implere omnem justitiam.*)

Tertio, descendit Spiritus sanctus super eum, et vox de coelo sic attestans (*Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui*)

DE TENTATIONE CHRISTI

Luc. 4. et Matth. 4.

Primo, post baptismum secessit in desertum Christus, et ibi per dies quadraginta, et totidem noctes jejunavit.

Secundo, ter ab inimico tentatus est (*Accedens tentator dixit ei: Si filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.*)

Tertio, (*Angeli accesserunt et ministrabant ei.*)

DE APOSTOLORUM VOCATIONE

Primo, videntur SS. Petrus et Andreas fuisse ter vocati; primum ad solam quamdam Christi notitiam, *Joan.* 1.; deinde ad sequelam solum temporaneam, cum animo revertendi ad piscationem, *Luc.* 5.; ultimo ad perpetuam sequelam, *Matth.* 4. et *Marc.* 1.

Secundo, vocavit filios Zebedaei, *Matth.* 4. et Philippum, *Joan.* 1. et Matthaeum, *Matth.* 9.

Tertio, vocati sunt reliqui, licet de quorumdam vocatione et de ordine vocationum, expresse mentio non fiat in Evangelio.

Tria hic expendenda sunt.

Primum, quomodo erant Apostoli abjectae conditionis.

Secundo, ad quantam fuerint dignitatem, et quam suaviter vocati.

Tertio, quibus gratiae donis, supra omnes veteris Testamenti Patres, novique Sanctos evecti sint.

DE PRIMO CHRISTI MIRACULO FACTO IN NUPTIIS

Joan. 2.

Primo, invitatus fuit Christus cum Discipulis suis ad nuptias.

Secundo, deficere vinum Mater commonuit. (*Vinum non habent.*) et ministris dixit (*Quodcumque dixerit vobis, facite.*)

Tertio, aquam in vinum Dominus convertit (*Et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum Discipuli ejus.*)

DE FUGATIS E TEMPLO NEGOTIATORIBUS PRIMA VICE

Joan. 2.

Primo, ejecit de Templo vendentes illic et ementes, facto ex funiculis flagello.

Secundo, (†) (*Nummulariorum effudit aes et mensas subvertit.*

(†) *divitum.* nummulariorum etc.

Tertio, (†) vendentibus columbas mansuete inquit: (*Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei domum negotiationis.*)

DE SERMONE CHRISTI HABITO IN MONTE

Matth. 5.

Primo, ad dilectos suos Discipulos octo Christus beatitudinis genera exposuit. Beati pauperes spiritu: Mites: Qui lugent: Qui esuriunt, et sitiunt justitiam: Misericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui persecutionem patiuntur.

Secundo, eos exhortatur, ut acceptis donis seu talentis utantur recte. (*Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in Coelis est.*)

(†) *pauperibus* vendentibus etc.

Tertio, ostendit non solvere se legem, sed implere, explicatis praeceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, perjurio, et de diligendis quoque inimicis: (*Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros: Benefacite iis, qui oderunt vos.*)

DE SEDATA MARIS TEMPESTATE

Matth. 8.

Primo, dormiente Christo coorta est in mari vehemens tempestas.

Secundo, excitarunt a somno eum territi Discipuli, quos de fidei levitate arguit (*Quid timidi estis modicae fidei?*)

Tertio, ventis, et mari praecepit, ut conquiescerent, et facta est statim tranquillitas: unde obstupentes homines dicebant: (*Qualis est hic, quia venti et mare obediunt ei?*)

DE AMBULATIONE SUPER AQUAS

Matth. 14.

Primo, cum in monte adhuc esset Christus, Discipulis in naviculam abire jussis, et (*Dimissa turba, ascendit in montem solus orare.*)

Secundo, cum agitaretur noctu navicula, eo ipse venit ambulans super aquas, unde perterrefacti Discipuli phantasma esse judicabant.

Tertio, postquam dixerat ad eos (*Ego sum, nolite timere*), sanctus Petrus accedendi petiit facultatem, et gradiendo super aquas, ob subortum metum mergi coepit, quem increpans Dominus de modica fide, naviculam intravit, et cessavit ventus.

DE MISSIS AD PRAEDICANDUM APOSTOLIS

Matth. 10.

Primo, Discipulis Jesus convocatis dedit potestatem ejiciendi daemonia ex hominibus, et omne morborum genus sanandi.

Secundo, prudentiam eos docuit, et patientiam. (*Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum. Estote ergò prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae.*)

Tertio, profectionis exponit modum (*Gratis accepistis, gratis date: Nolite possidere aurum neque argentum.*) Ad haec materiam praedicationis expressit. (*Euntes autem praedicate, dicentes: Quia appropinquavit Regnum Coelorum.*

DE CONVERSIONE MAGDALENAE

Matth. 7.

Primo, Christo accumbente mensae, in Pharisaei domo, ingressa est mulier, quae fuerat in civitate peccatrix (sive (*) Maria Magdalena soror Marthae fuerit, sive alia) deferens alabastrinum vas, unguento plenum.

Secundo, stans retro coepit pedes ejus rigare lachrymis, et capillis suis abstergere, deosculari, et ungere.

Tertio, criminatam eam a Pharisaeo defendit Christus, et ad ipsum ait: (*Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*): et ad ipsam deinceps: (*Fides tua te salvam fecit, vade in pace.*

(*) In Autographo non habentur verba illa: *sive Maria Magdalena soror Marthae fuerit, sive alia.*

DE QUINQUE MILLIUM HOMINUM REFECTIONE

Matth. 14.

Primo, rogabant Jesum Discipuli, ut dimitteret astantes turbas.

Secundo, ipse afferri jussit, quos habebant panes, eosque praemissa benedictione frangens, Discipulis porrexit, turbis hominum discumbere jussis apponendos.

Tertio, comederunt, et saturati sunt, et superaverunt cophini duodecim.

DE TRANSFIGURATIONE CHRISTI

Matth. 17.

Primo, assumptis Jesus charissimis tribus Discipulis, Petro, Joanne, et Jacobo: (*Transfiguratus est ante eos, resplenduit facies ejus sicut sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix.*)

- Secundo, loquebatur cum Moyse et Helia.

Tertio, rogante Petro, ut fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de Coelo (*Hic est Filius meus dilectus* etc. *ipsum audite*) Unde consternati Discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo Christus dixit. (*Surgite et nolite timere* etc.: *Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat.*)

DE LAZARI SUSCITATIONE

Joan. 11.

Primo, audito Christus nuntio de Lazari aegrotatione, per biduum subsistit, ut evidentius foret miraculum.

Secundo, antequam suscitet mortuum, utriusque sororis fidem exstimulat: (*Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.*)

Tertio, collachrymatus, ac precatus prius, suscitavit illum. Fuit autem, quo usus est, suscitandi modus, per mandatum: (*Lazare veni foras.*)

DE COENA APUD BETHANIAM

Matth. 26.

Primo, coenabat Christus in domo Simonis leprosi, et pariter Lazarus.

Secundo, effudit Maria unguentum super caput ejus.

Tertio, obmurmurat Judas: (*Ut quid perditio haec*?)Denuo vero excusat Christus Magdalenam: (*Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum operata est in me.*)

DE DIE PALMARUM

Matth. 21.

Primo, praecepit Dominus adduci asinam, et pullum: (*Solvite et adducite mihi; et si quis vobis aliquid dixerit; dicite, quia Dominus his opus habet, et confestim dimittet eos.*)

Secundo, asinam conscendit Apostolorum vestibus instratam.

Tertio, excepturus eum populus, cum veniret obviam,. vestimentis suis, et ra-

mis arborum sternebat viam et canebat: (*Hosanna, Filio David. Benedictus qui venit in nomine Domini: Hosanna in altissimis.*)

DE PRAEDICATIONE IN TEMPLO

Luc. 19.

Primo, docebat quotidie in Templo.

Secundo, finita praedicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hierosolymam ipsum excipiente.

DE COENA ULTIMA

Matth. 26. et Joan. 13.

Primo, comedit cum Discipulis Paschalem agnum, eosque de imminente sua morte praemonuit: (*Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est.*)

Secundo, lavit eorum, Judae quoque ipsius, pedes, incipiens a Petro, qui ad majestatem Christi, et indignitatem suam respiciens sese opponebat: (*Domine tu mihi lavas pedes?*), ignarus scilicet prae-

beri a Domino exemplum humilitatis, ita postea declarante: (*Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis.*)

Tertio, sanctissimum Eucharistiae Sacramentum instituit, in signum summae dilectionis, his verbis utens: (*Accipite, et comedite* etc.) Expleta autem coena, Judas ad vendendum illum egressus est.

DE MYSTERIIS (†) POST COENAM ET IN HORTO GESTIS

Matth. 26. et Marc. 14.

Primo, peracta coena, et hymno dicto profectus est Christus ad Oliveti montem cum Discipulis suis undecim metu plenis, et octo remanere jussit Gethsemani. (*Sedete hic, donec vadam illuc, et orem.*)

Secundo, ductis secum tribus, Petro, Jacobo et Joanne, oravit ter dicens,

(†) De Mysteriis gestis *a Coena usque ad Hortum inclusive.* NB. Contemplanda Domini *itinera.*

(*Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu*) : et in agonia existens prolixius orabat.

Tertio, cum eo timoris redigi se passus fuisset, ut diceret: (*Tristis est anima mea usque ad mortem*) etiam sanguinem sudavit copiosum, teste Luca: (*Factus est sudor ejus sicut guttae sanguinis decurrentis in terram*). Unde conjicere licet, vestimenta ejus jam tum fuisse madefacta cruore.

DE COMPREHENSIONE CHRISTI ET TRADUCTIONE AD ANNAE DOMUM

Matth.26. Luc.22. Marc.14. et Joan.18.

Primo, permisit se Dominus osculo a Juda tradi, et quasi latronem comprehendi: (*Tamquam ad latronem existis cum gladiis, ac fustibus comprehendere me? Quotidie apud vos sedebam docens*

in Templo, et non me tenuistis) Ipsoque interrogante: (*Quem quaeritis?*) corruerunt in terram inimici omnes.

Secundo, servum Pontificis percutienti Petro ait: (*Mitte gladium tuum in vaginam*) et sanavit servum.

Tertio, captus, et a Discipulis relictus, ad Annae domum pertrahitur, ubi a Petro paulo post secuto, semel negatus est, et alapam accepit a ministro quodam objiciente: (*Sic respondes Pontifici?*)

DE GESTIS POSTEA IN DOMO CAIPHAE

Matth. 26.

Primo, abducitur ligatus Christus ab Anna in domum Caiphae, ubi Petrus rursum eum bis negavit, atque respiciente ipsum Domino (*Egressus foras flevit amare.*)

Secundo, permansit ligatus tota illa nocte.

Tertio, circumstantes eum satellites illudebant, vexabant, et velata facie cola-

phis caedebant, interrogantes (*Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percussit?* ac modis aliis blasphemabant.

DE CHRISTI APUD PILATUM ACCUSATIONE

Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15. et Joan. 18.

Primo, traducitur deinceps ad Pilatum Christus, et coram eo a Judaeis calumniose accusatur. (*Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dari Caesari.*)

Secundo, eo semel, atque iterum examinato retulit Pilatus: (*Ego nullam invenio in eo causam.*)

Tertio, Barabbae latronis, quam Christi Jesu liberationem, malle se Judaei proclamarunt: (*Non hunc, sed Barabbam.*)

DE TRANSMISSO CHRISTO AD HERODEM

Luc. 23.

Primo, transmisit Pilatus Christum ad Herodem, aestimans, quod esset Galilaeus.

Secundo, Herodi poscenti curiosa nihil penitus respondit, licet a Judaeis valide accusaretur.

Tertio, ab Herode cum suo exercitu spretus fuit, atque veste alba indutus.

DE REVERSIONE AB HERODE AD PILATUM

Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15. et Joan. 19.

Primo, Christum remisit ad Pilatum Herodes, et ambo ea ipsa die, cum prius inimici essent, sibi invicem reconciliati sunt.

Secundo, Jesum flagellis caedi jussit Pilatus: milites eumdem spinis coronarunt, atque purpura induerunt, deinde

irridentes dicebant: (*Ave Rex Judaeorum*): et colaphos simul impingebant.

Tertio, (*Exivit ergo Jesus portans coronam spineam, et purpureum vestimentum*) et Pilatus dicit illis: (*Ecce homo*). Pontifices vero conclamabant: (*Crucifige, crucifige eum.*)

DE CONDEMNATIONE
ET
CRUCIFIXIONE JESU CHRISTI

Joan. 19.

Primo, sedens pro tribunali Pilatus Christum judicavit, et tradidit crucifigendum, posteaquam negantes eum Judaei suum Regem esse, dixerunt: (*Non habemus Regem nisi Caesarem.*)

Secundo, bajulavit Christus crucem suam, donec ob virium defectum Simon quidam Cyrenaeus illam post eum ferre compulsus est.

Tertio, inter duos latrones crucifixus fuit, adscripto titulo: (*Jesus Nazarenus Rex Judaeorum.*)

DE MYSTERIIS IN CRUCE FACTIS

Matth. 27. Luc. 23. Joan. 19.

Primo (†) blasphemias pertulit in cruce: (*Vah, qui destruis Templum Dei* etc. *Descende de cruce*): et divisa sunt vestimenta ejus.

Secundo, effatus est Dominus in Cruce verba septem: Orans videlicet pro cru-

---

(†) Primo, locutus est septem verba in cruce: oravit pro iis, qui eum *crucifigebant*: veniam dedit latroni: commendavit S. Joannem Matri suae, et S. Joanni Matrem: dixit alta voce (Sitio) et dederunt ei *fel et acetum*: *dixit* se esse derelictum: *dixit* (Consummatum est); *dixit* (Pater in manus tuas commendo spiritum meum).

Secundo, sol obscuratus fuit, petrae scissae, sepulchra aperta, velum Templi

cifigentibus: Latroni parcens: Matrem et Joannem, sibi mutuo commendans: Exclamans (*Sitio*): quando aceto eum potaverunt: Et deinde se a Patre dicens derelictum: Postea (*Consummatum est*): Ac postremo (*Pater in manus tuas commendo spiritum meum*)

Tertio, sol obscuratus est, ipso expirante, et petrae scissae sunt, aperta quoque monumenta, et velum Templi a summo ad infimam usque partem scissum, et latus lancea confossum aquam, et sanguinem effudit.

---

divisum in duas partes a summo usque deorsum.

Tertio, blasphemant illum, dicentes: (Vah, qui destruis Templum Dei, descende de Cruce) fuerunt divisa vestimenta ejus, percussum lancea latus ejus, *manavit* aqua et sanguine.

DE MYSTERIO SEPULTURAE

Ibidem.

Primo, de cruce sublatus est mortuus Dominus per Joseph, atque Nicodemum, in conspectu ipso Matris afflictissimae.

Secundo, delatum est ad sepulchrum corpus unctum, et inclusum.

Tertio, adhibiti sint inibi custodes.

DE CHRISTI RESURRECTIONE ET APPARITIONE PRIMA

Primum, apparuit Dominus Matri suae, postquam resurrexit, cum dicat Scriptura, quod apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tamquam intellectum habentibus; ne alioqui jure audiamus illud: *Adhuc et vos sine intellectu estis?*

DE SECUNDA APPARITIONE

Marc. 16.

Primo, summo mane ad monumentum profectae sunt Maria Magdalene, Jacobi, et Salome inter se dicentes: (*Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti?*)

Secundo, viderunt lapidem revolutum, et Angeli dictum audierunt: (*Jesum quaeritis Nazarenum crucifixum. Surrexit: non est hic.*)

Tertio, apparuit Mariae Magdalenae, quae, aliis digressis, juxta sepulchrum restiterat.

DE APPARITIONE TERTIA

Matth. ultimo.

Primo, redibant a monumento mulieres cum timore simul et gaudio ingenti, ut narrarent Discipulis quidquid de Domini Resurrectione intellexerant.

Secundo, apparens eis in via Christus, ait: (*Avete*), et illae accedentes, ac pro-

stratae ad pedes ejus ipsum adorarunt.

Tertio, affatus est illas Dominus: (*Nolite timere. Ite, nuntiate fratribus meis, ut eant in Galilaeam: ibi me videbunt.*)

DE APPARITIONE QUARTA

Luc. ultimo.

Primo, audita Petrus ex mulieribus Christi Resurrectione, cucurrit ad monumentum.

Secundo, introgressus sola vidit linteamina, quibus fuerat involutum corpus.

Tertio, cogitanti super his Petro Christus se ostendit, unde dicebant Apostoli: (*Surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni.*)

DE APPARITIONE QUINTA

Ibidem.

Primo, duobus Discipulis deinceps apparuit, cum irent in Emaus, et de ipso colloquerentur.

Secundo, redarguit eorum incredulitatem, et Mysteria Passionis, atque Resurrectionis ipsis exposuit : (*O stulti, et tardi corde ad credendum in omnibus, quae locuti sunt Prophetae. Nonne haec oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?*)

Tertio, rogatus cum eis mansit, fractoque ipsis pane disparuit, qui subito in Hierusalem reversi nunciaverunt Apostolis, quomodo vidissent eum, ac in fractione panis agnovissent.

DE APPARITIONE SEXTA

Joan. 20.

Primo, Discipuli omnes, praeter Thomam, domi congregati erant propter Judaeorum metum.

Secundo, ingressus januis clausis Christus (*Stetit in medio, et dixit eis: Pax vobis.*)

Tertio, Spiritum Sanctum eis dedit, et ait : (*Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*, etc.)

DE APPARITIONE SEPTIMA

Ibidem.

Primo, S. Thomas, cum apparitioni praedictae non interfuisset, protestatus erat: (*Nisi videro*, etc. *non credam.*)

Secundo, post dies octo, iterum clausis januis obtulit se videndum Christus, et Thomae dixit: (*Infer digitum tuum huc, et vide* etc. *et noli esse incredulus, sed fidelis.*)

Tertio, exclamavit Thomas: (*Dominus meus, et Deus meus.*) cui subintulit Christus: (*Beati qui non viderunt, et crediderunt.*)

DE APPARITIONE OCTAVA

Joan. ultimo.

Primo, palam se denuo fecit Christus piscantibus septem Discipulis, qui cum tota nocte nil cepissent, jactum ad mandatum ejus rete, (*Jam non valebant illud trahere prae multitudine piscium.*)

Secundo, per id miraculum agnoscens eum Joannes ait Petro: (*Dominus est*) qui confestim desiliens in mare ad Christum accessit.

Tertio, dedit eis, ut comederent panem et piscem. Postea Petro, an se diligeret ter interrogato, suum ovile commendavit: (*Pasce oves meas.*)

DE APPARITIONE NONA

Marc. ultimo.

Primo, ex Domini mandato abeunt Discipuli ad montem Thabor.

Secundo, iis apparens ille inquit: (*Data est mihi omnis potestas in coelo, et in terra.*)

Tertio, mittens eos ad praedicandum per universum orbem sic mandavit: (*Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.*)

DE APPARITIONE DECIMA

1. Cor. 15.

Deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul.)

DE APPARITIONE UNDECIMA

Ibidem.

Apparuit deinde Jacobo.

DE APPARITIONE DUODECIMA

Apparuisse Christum etiam Josepho ab Arimathia legitur in hagiographis quibusdam, et verisimile est, atque meditatu pium.

DE APPARITIONE DECIMATERTIA

1 Cor. 15.

Apparuit et beato Paulo post Ascensionem. (*Novissime autem omnium tamquam abortivo visus est et mihi*) inquit ipse. Apparuit etiam Patribus in Limbo, quo-

ad animam, et postquam inde educti sunt.

Denique, resumpto corpore, apparebat passim Discipulis, et cum eis crebro versabatur.

DE ASCENSIONE CHRISTI
Act. 1.

Primo, postquam jam per dies quadraginta multoties se Christus Discipulis suis vivum exhibuisset, (*In multis argumentis* etc. *loquens eis de Regno Dei.*) misit eos Hierosolymam, ut promissum sibi Spiritum Sanctum illic expectarent.

Secundo, eduxit eos ad Oliveti montem, (*Et videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.*)

Tertio, iisdem in coelum suspicientibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis assistentes, quos Angelos fuisse credimus: (*Viri Galilaei, quid statis aspicientes in coelum? Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in coelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in coelum.*)

ad motus animae, quos diversi excitant Spiritus, (†) discernendos, ut boni solum admittantur, et pellantur mali. Advertendum est, quod potissimum conveniunt Exercitiis primae hebdomadae.

Prima regula est, quod illis, qui facile peccant lethaliter, et peccatum peccato addunt, fere solet inimicus noster illecebras carnis, et sensuum delectationes objicere, ut eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adaugeat. Spiritus vero bonus e contrario conscientiam illorum pungit assidue, et per synderesis, rationisque officium a peccando deterret.

Secunda, quod aliis hominibus, qui se a vitiis, et peccatis purgandos curant sol-

(†) *sentiendos* et discernendos *aliquo modo*, ut etc.

licite, et in obsequii divini studio magis ac magis in dies promovent, immittit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, et alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono ex opposito proprium consuetumque est recte agentibus animum, ac vires addere, consolari, devotionis lachrymas ciere, illustrare mentem, et tranquillitatem dare, sublatis obstaculis omnibus, ut expeditius, alacriusque per opera bona semper ultra tendant.

Tertia, quod spiritualis proprie consolatio tunc esse noscitur, (†) quando per internam quamdam motionem exardescit anima in amorem Creatoris sui, nec jam creaturam ullam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lachrymae fun-

---

(†) quando in anima *excitatur* motio *aliqua* interior, qua *inflammari incipit* anima *in amore* sui Creatoris ac Domini etc.

duntur amorem illum provocantes, sive ex dolore de peccatis profluant, sive ex meditatione Passionis Christi, sive alia ex causa qualibet in Dei cultum, et honorem recte ordinata. Postremo consolatio quoque dici potest fidei, spei et charitatis quodlibet augmentum. Item laetitia omnis, quae animam ad coelestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietem, et pacem cum Domino habendam solet incitare.

Quarta, quod spiritualis e contra desolatio vocari debet (†) quaevis animae obtenebratio, conturbatio, instigatio ad res infimas seu terrenas, omnis denique inquietudo, et agitatio, sive tentatio trahens in diffidentiam de salute, et spem, charitatemque expellens, unde se anima

---

(†) *quidquid* est *contrarium tertiae regulae* (i. e. dictis in tertia regula), ut animae obtenebratio etc.

tristari, tepescere, ac torpere sentit, (†) et de ipsius Dei Creatoris sui clementia prope desperare. Sicut enim consolationi opponitur desolatio, ita etiam quae ab utraque oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositae.

Quinta, quod tempore desolationis nihil deliberandum, aut innovandum est circa propositum animi, aut vitae statum, sed in eis perseverandum, (††) quae fuerant prius constituta, puta praecedente die, vel hora consolationis: (*) Quemad-

---

(†) et *veluti separatam a Creatore ac Domino suo.* Sicut enim etc.

(††) quae fuerant constituta die *praecedente ejusmodi desolationem*, vel in determinatione, in qua erat in praecedenti consolatione.

(*) Quemadmodum enim in consolatione bonus spiritus nos magis regit ac dirigit, ita in desolatione malus, cujus instigatione et consiliis nihil rectum decernere possumus.

modum enim, dum fruitur quis consolatione illa, quam diximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur; ita, obversante sibi desolatione, agitur a malo spiritu, cujus instigatione nihil umquam recte conficitur.

Sexta, quod tametsi desolatione affectus homo priora sua consilia minime debet immutare, (†) expediet tamen provideri, et augeri ea, quae contra desolationis impulsum tendunt: qualia sunt, (††) insistere orationi, et meditationi cum discussione sui, ac poenitentiae aliquid assumere.

Septima, quod quamdiu premimur desolatione, cogitandum est, nos interim

---

(†) *valde* tamen expediet *intense* provideri etc.

(††) insistere *magis* orationi, (et) meditationi, *multum* se examinare, ac poenitentiae *plus* aliquid assumere.

relinqui a Domino nobis ipsis, probationis causa, ut per naturales quoque vires insultibus inimici nostri obsistamus. Id, quod possumus haud dubie, (*) assistente nobis jugiter praesidio divino: licet tunc nequaquam sentiatur, eo quod fervorem pristinum charitatis Dominus subtraxerit, relicta nihilominus gratia, quae ad bene operandum, et ad consequendam salutem (†) satis esse queat.

Octava, quod hominem tentatione pulsatum mire juvat patientiae servandae studium, ut quae vexationibus hujusmodi proprie opponitur, et e diametro resistit. Accersenda etiam spes est, et cogitatio adfuturae brevi consolationis, si (††)

(*) assistente nobis praesidio divino, quod semper manet, licet tunc nequaquam sentiatur.

(†) *sufficiat.*

(††) *adhibendo diligentias* (sive conatus) contra ejusmodi desolationem, prout dictum est in sexta regula.

praesertim per sanctos conatus, in sexta regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona, quod causae desolationis tres sunt praecipuae.

Prima, quia propter nostram in spiritualibus studiis, seu exercitiis tepiditatem, atque acediam consolatione divina merito privamur.

Secunda, ut probemur quinam sumus, et quomodo in Dei servitium, et honorem absque praesente quodam consolationum, donorumque spiritualium stipendio nosmet impendimus.

Tertia, ut (†) certi plane simus nostrarum virium non esse vel acquirere, vel retinere fervorem devotionis, vehementiam amoris, abundantiam lachrymarum, aut aliam quamlibet internam consolationem:

(†) ut certi plane *reddamur et intime sentiamus* etc.

sed omnia haec gratuita esse Dei dona, (†) quae si vendicemus nobis ut propria, superbiae et vanae gloriae crimen, non sine salutis gravi periculo, incursuri sumus.

Decima, quod fruenti homini consolatione prospiciendum est, quo se pacto gerere poterit, desolatione deinceps occurrente: ut jam inde acrimoniam, et robur animi mature comparet ad impetum ejus reprimendum.

Undecima, ut ille idem, affluente consolatione seipsum deprimat ac vilifaciat quantum potest, reputando secum, quam imbellis, quamque ignavus esse apparebit, desolatione impugnante: nisi per

(†) *ne in alieno nidum ponamus, efferendo intellectum nostrum in aliquam superbiam, vel vanam gloriam, attribuendo nobis ipsis devotionem vel ceteras partes spiritualis consolationis.*

gratiae et consolationis divinae opem cito sublevetur. Contra vero ille, quem desolatio molestat, aestimare debet (†) cum Dei gratia, se posse plurimum, facileque adversarios suos omnes devicturum esse, dummodo in Dei virtute collocet spem suam, et animum suum corroboret.

Duodecima, quod hostis noster naturam et morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, et animi pervicaciam. Nam sicut foemina cum viro rixans, si hunc conspexerit erecto et constanti vultu sibi obsistere, abjicit illico animum, ac terga vertit; sin vero timidum, fugacemque esse animadverterit, in extremam surgit audaciam, et illum ferociter invadit: itidem consuevit daemon animo, et robore plane destitui, quoties spiritualem athletam corde imperterrito, ac fronte ardua tentationibus

(†) debet, cum Dei gratia se posse.

videt reluctari; (†) sin autem trepidet ad primos impetus sustinendos, et quasi animum despondeat, nulla est bestia super terram inimico illo tunc efferatior, acrior et pertinacior in hominem, ut cum pernicie nostra malignae, obstinataeque mentis suae desiderium adimpleat.

Decima tertia, quod idem inimicus noster morem insequitur nequissimi cujuspiam amatoris, qui puellam honestorum parentum filiam, vel uxorem viri alicujus probi volens seducere, summopere procurat, ut verba, et consilia sua occulta sint, nilque reformidat magis, ac aegre fert, quam si puella patri suo, vel uxor marito illa patefaciat; cum sciat hoc pacto de votis, et conatibus suis actum esse. Ad eumdem modum obnixe satagit diabolus, ut anima, quam circumvenire cupit,

---

(†) reluctari, *faciendo oppositum e diametro* (i. e contrarium ei quod inimicus per suas tentationes obtinere contendit).

ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas. Indignatur vero maxime, et gravissime cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spirituali homini molimina sua detegantur, a quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decima quarta, quod solet etiam adversarius imitari aliquem belli ducem, qui obsessam arcem expugnare, atque depraedari cupiens, explorata prius natura, et munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum et ille circuit animam, et callide inquirit, quarumnam virtutum praesidiis, moralium scilicet aut theologicarum, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaque potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac subvertere nos sperat, quam in nobis minus ceteris firmatam, custoditamque esse praeviderit.

utiles ad pleniorem Spirituum discretionem, et secundae hebdomadae potissimum convenientes.

Prima est, quod proprium est Dei, et Angeli cujusque boni veram infundere spiritualem laetitiam animae, quam movent, sublata tristitia et perturbatione omni, quam ingessit daemon, cum hic e contrario sophisticis argumentis quibusdam, veri speciem praeferentibus, laetitiam illam in anima repertam oppugnare soleat.

Secunda, solius est Dei consolari animam, nulla praecedente consolationis causa, cum sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, et illam in amorem sui totam convertere, trahere, et mutare. (†) Causam vero praecedere nullam

---

(†) Dico: sine causa (i. e) scilicet sine ullo praevio sensu, vel cognitione ali-

tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neque voluntati nostrae quidquam objectum est, quod ejusmodi consolationem causare ex se possit.

Tertia, quoties praecessit consolationis causa, auctor ejus potest existere tam malus Angelus, quam bonus, sed ad fines tendunt contrarios: (†) bonus quidem, ut anima in boni cogitatione, et operatione magis proficiat, malus autem, ut male agat illa, et pereat.

Quarta, id moris est spiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans sese,

---

cujus objecti, ex quo illa *talis* (ejusmodi) consolatio adveniat (animae) *per ejus* (proprios) *actus intellectus et voluntatis.*

(†) bonus Angelus *ad profectum animae, ut crescat et ascendat de bono ad melius*: et malus Angelus, *ad contrarium et ultra*, ut trahat illam ad perversam suam intentionem et malitiam.

cognitis piis animae votis, primum obsecundet, mox inde ad perversa sua desideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas sanctasque hominis cogitationes sequi, et fovere, at deinde in occultas fallaciarum suarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

Quinta, sedulo et accurate excutiendae sunt cogitationes nostrae, circa principium, medium et finem suum, quae tria si (†)

(†) si sint *omnia bona*, *tendentia ad omne bonum* (sive ad id quod omnino bonum sit) signum est boni Angeli : sed si in discursu (in serie) cogitationum, quas suggerit, desinat in rem aliquam malam, vel distractivam, vel minus bonam, quam ea quae anima prius sibi proposuerat facienda, vel ipsam *debilitet vel* inquietam reddat, *vel* conturbet animam, auferendo illi suam pacem, tranquillitatem et quietem quam prius habebat, clarum signum est procedere (cogitationes

recte se habeant, Angeli boni argumentum est, cogitationes illas suggerentis: sin autem per discursum mentis aliquid offertur, vel sequitur, quod ex se malum sit, vel avocet a bono, vel ad minus bonum impellat, quam anima prius quaerendo sequi decrevisset, vel animam ipsam defatiget, angat, ac perturbet, sublata quae prius aderat, quiete, pace, et tranquillitate, evidens tunc erit indicium, auctorem esse cogitationis ejusmodi spiritum malignum, utpote utilitati, et saluti nostrae semper adversantem.

Sexta, quoties contingit in aliquà suggestione deprehendi hostem ex cauda sua serpentina, idest fine malo, quem semper nobis insinuare studet, tunc plurimum juvat revolvere discursum totum, et notare quid ab initio praetexuerit bonae cogitationis, et quomodo praeceden-

---

illas) a malo spiritu, inimico nostri profectus *ac salutis aeternae.*

tem spiritualis gustus suavitatem, animi serenitatem sensim amovere, ac venenum suum infundere tentarit, ut (†) per hujusmodi experimentum cognitae illius fraudes facilius deinceps caveantur.

Septima, eorum, qui promovent in bono salutis, animis se insinuat uterque spiritus diverso modo; bonus quidem leniter, placide, ac suaviter, sicut aquae stilla in spongiam illabens, malus vero duriter, implacide, et violenter, cum strepitu quodam, sicut imber decidens in petram: illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppositum prorsus usuvenit. Cujus sane diversitatis ratio est, quatenus Angelo utrilibet similis est, vel dissimilis animae ipsius dispositio. Si enim contraria sibi eam alteruter spiritus invenerit, cum strepitu et pulsu, qui facile adverti queat, ei se conjungit. Si confor-

---

(†) ut per hujusmodi *experientiam* cognitae *et notatae* illius fraudes etc.

mem vero, tanquam in propriam, et apertam domum subit cum quiete.

Octava, quoties sine praevia ulla causa consolatio nobis adest, quamvis ei, tanquam divinitus immissae, ut supra dictum est, nihil fallaciae subesse possit, debemus tamen attente, ac sollicite distinguere (†) praesens consolationis tempus a proximo sequente, in quo anima fervet adhuc, et favoris divini nuper accepti sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore frequenter accidit, ut vel ex habitu, discursu, et judicio proprio, vel ex boni, aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus, vel deliberemus, quae cum ab ipso Deo, citra medium non emanent, solerti indigent discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

(†) *proprium* tempus *actualis* ejusmodi consolationis.

REGULAE NONNULLAE

in distribuendis Eleemosynis servandae.

Prima, si quid erogare libeat in homines genere, vel amicitia conjunctos erga quos sentitur proclivior affectus, attendendae erunt regulae quatuor, quas ex parte circa electiones commemoravimus. Earum itaque prima haec est, ut affectus erga tales meus recta proveniant ex amore Dei, quem certe amorem debeo sentire in me, ut radicem esse et causam cujuscumque meae affectionis, erga cognatos, et amicos omnes, ac operam dare, ut in hoc praesenti negotio praecipua ea ratio elucescat.

Secunda, ut (*) considerem, si quis alter, cui parem mecum statum, seu per-

---

(*) Secunda, ut considerem, si quis alter esset mihi plane ignotus, cui tamen pro hoc ministerio, et ipsius statu omnem

fectionis gradum optem, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendae dictaturus sim rationem. Hac igitur et me uti par est.

Tertia, ut cogitem, si mihi vitae nunc exitus instaret, quid in hac re egisse vellem potissimum. Ita ergo agendum in praesentia decernam.

Quarta, ut prospiciam similiter, quid mallem in die judicii a me fuisse super his transactum. Id quod et nunc citra dubium praeeligam.

Quinta, ut quoties ad personas, mihi humano aliquo vinculo conjunctas, affectum meum sentio magis inclinare, regu-

---

perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac distributione rationem sequi vellem ad majorem Dei gloriam, et animae suae perfectionem, hac ipsa eadem mihi utendum esse.

las quatuor praedictas sedulo expendam, et juxta eas examinem affectum, (†) nihil de eleemosyna, seu distributione facienda cogitans, donec ab animo, si quid non rectum inest, removero.

Sexta, quamvis facultates divino cultui, et usui Ecclesiastico dicatae, citra culpam assumi possint distribuendae ab eo, qui ad hoc ministerium sit vocatus: cum tamen plurimis, in determinanda propriis suis sumptibus justa portione, (††) soleat de excessu scrupulus incidere, operae pretium est juxta regulas superiores vitae suae statum (†††) recte disponere.

Septima, propter rationes dictas, et alias plerasque, in administrandis iis, quae

---

(†) nihil de eleemosyna *determinans*, nihil *dans*, donec etc.

(††) soleat *dubium* esse de *culpa* et excessu.

(†††) *reformare*.

ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinent, optimum, ac securissimum est unicuique distributionis curam subeunti, ut suae subtrahat commoditati quantum potest, ac seipsum proxime conformet (†) ad exemplar Domini nostri Jesu Christi, summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginensi Concilio, in quo interfuit S. Augustinus, decretum fuit, suppellectilem Episcopi vilem, ac pauperem debere esse. Hoc idem in quolibet statu, seu vitae genere provideri convenit, habita interim ratione personarum, et statuum ipsorum, sicut in matrimonio exemplum praebent S. Joachimus, et S. Anna, qui divisis per annos singulos facultatibus suis in tres partes, pauperibus unam erogabant, alteram dicabant in Templi, et divini cultus ministerium, et tertiam postremo necessitati suae reservabant.

(†) ad summum *nostrum* Pontificem exemplar et *regulam nostram*, qui est Christus Dominus noster.

de Scrupulis, (†) *quos animae daemon injicit, dignoscendis.*

Primum, vulgo scrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrii motu et judicio aliquid concludimus peccatum esse, cum peccatum non sit, veluti si quis animadvertens se crucem, ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, crimini sibi vertat. Hoc autem non scrupulus proprie, sed judicium potius erroneum vocari debet.

Secundum, scrupulus proprie dicendus est, quoties post calcatam crucem ejusmodi, vel post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam oboritur nobis extrinsecus peccati admissi suspicio. Et quamvis altera ex parte veniat in mentem, nos minime peccasse, ambiguitatem tamen quamdam, atque animi pertur-

(†) ad *sentiendos* et dignoscendos scrupulos, et *suasiones* inimici nostri.

bationem sentimus, a daemone videlicet obtrusam.

Tertium, prior scrupuli species, improprie sic dicti, prorsus abhorrenda est, ut erroris plena. Posterior vero, per tempus aliquod (dum praesertim recens est vitae melioris institutio) animam rebus spiritualibus vacantem, non parum juvat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati specimine abducat, juxta illud divi Gregorii: Bonarum mentium est ibi culpam agnoscere, ubi culpa non est.

Quartum, callide observare solet inimicus, qualisnam sit animae cujusvis conscientia, crassiorne, an delicatior. Et si quam invenit delicatam, multo quoque delicatiorem efficere nititur, et in extremum quemdam redigere anxietatis gradum, ut sic misere turbatam, a profectu spirituali tandem dejiciat. Puta, si animam noverit, quae peccato nulli consentiat, mortali, sive veniali, immo ne umbram qui-

dem (ut sic dicamus) voluntarii peccati sustinere queat, tunc, quoniam non potest veram peccati rationem illi objicere, eo satagit adducere, ut peccatum sibi esse credat quod revera non est, cujusmodi est, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repentina. Crassam e diverso animam, seu conscientiam reddere crassiorem studet, ut quae negligebat prius venialia peccata, mortalia quoque nunc parum curet, (†) ac in dies minus respiciat.

Quintum, ut anima progredi valeat in via spirituali, ad illius partis oppositum tendat, necesse est, in quam inimicus tentat pertrahere: ut si laxiorem iste conscientiam facere adnititur, faciat illa strictiorem: aut (††) relaxet contra, si dae-

(†) et si prius (peccata venialia) curabat aliquantum, (agit) ut (ea) nunc *multo minus* vel *omnino non* curet.

(††) similiter, si inimicus procurat ipsam attenuare (delicatiorem reddere) ut *in extremum* deducat, anima procuret *soli-*

mon nimium velit restringere. Sic enim continget, vitatis extremae utriusque partis periculis, animam ipsam in medio quodam quieto, et securo statu jugiter manere.

Sexta, quotiescunque homini dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiae usu, vel Majorum nostrorum sensu non dissonat, quodque tendit in Dei gloriam, obviat extrinsecus suggestio dissuadens, ne dicat, aut agat illud propositum, adducta vel vanae gloriae, vel mali alterius cujusvis fucata quadam ratione: tunc ad Deum elevanda mens est: sique appareat ad ejus gloriam spectare dictum, aut factum ejusmodi, vel certe contrarium non esse, tendendum recta erit adversus talem cogitationem, atque obstrepenti nobis inimico respondendum cum divo Bernardo: Nec propter te coepi, nec propter te finiam.

---

de se firmare in medio, ut omnino quietam se reddat.

ut cum orthodoxa Ecclesia vere sentianus.

Prima, sublato proprio omni judicio, tenendus est semper paratus, promptusque animus ad obediendum verae Christi Sponsae, ac sanctae Matri nostrae, quae est orthodoxa, catholica, et hierarchica Ecclesia.

Secunda, laudare convenit solitam fieri sacerdoti confessionem peccatorum, et Eucharistiae sacrae sumptionem annuam, ut minimum, cum sit laudabilius octavo quoque die, aut semel saltem in mense quolibet, servatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia, commendare Christi fidelibus, ut frequenter, ac devote Missae sacrum, seu sacrificium audiant, item cantus Ecclesiasticos, psalmos, et prolixas preces in Templis, vel extra Templa recitandas:

tempora etiam probare determinata officiis divinis, et precationibus quibuscumque, ut sunt, quas vocamus Horas canonicas.

Quarta, laudare plurimum Religionum status, atque caelibatum, seu virginitatem matrimonio praeferre.

Quinta, comprobare vota Religiosorum de servanda castitate, paupertate, obedientiaque perpetua, cum aliis perfectionis, et superogationis operibus. Ubi obiter notandum est, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quae ad perfectionem ducunt vitae Christianae; de aliis, quae ab ipsa perfectione potius avertunt, ut de negotiatione, vel matrimonio, votum numquam emittendum sit.

Sexta, laudare praeterea Reliquias, venerationem, et invocationem Sanctorum. Item stationes, peregrinationesque pias, indulgentias, jubilaea, candelas in Tem-

plis accendi solitas, et reliqua hujusmodi pietatis, ac devotionis nostrae adminicula.

Septima, extollere abstinentiae ac jejuniorum usum, ut quadragesimae, quatuor temporum, vigiliarum, sextae feriae, sabbati, aliorumque pro devotione susceptorum: item spontaneas afflictiones sui, quas poenitentias dicimus, non internas solum, sed etiam externas.

Octava, laudare insuper Templorum extructiones, atque ornamenta, nec non imagines, tamquam propter id, quod repraesentant, jure optimo venerandas.

Nona, confirmare maxime omnia Ecclesiae praecepta, nec impugnare ullo modo: sed contra impugnantes quaesitis undique rationibus prompte defendere.

Decima, Patrum etiam, seu Superiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, et mores studiose probare. Licet autem non reperiatur ubique ea, quae deberet esse,

morum integritas: si quis tamen, vel in publica concione, vel in populari commercio ipsis obloquitur, generat potius damna et scandala, quam aliquid afferat remedii, aut utilitatis; cum nihil aliud sequatur, nisi exasperatio, et obtrectatio populi adversus Principes, ac pastores suos. Temperandum est igitur ab isto invectivarum genere. Verumtamen, sicut damnosum est, Primates ipsos absentes apud populum allatrare, atque proscindere: ita rursus privatim admonere eos, qui si velint, mederi huic malo possunt, operae pretium videtur fore.

Undecima, doctrinam sacram plurimi facere, tum eam, quae Positiva dici solet, tum quae Scholastica. Sicut enim sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Augustino, Gregorio, et consimilibus scopus fuit ad amorem, et cultum Dei amplectendum animos movere: ita peculiare est B. Thomae, Bonaventurae, Magistro sententiarum, et aliis recentioribus

Theologis, dogmata ad salutem necessaria exactius tradere, atque definire, prout convenit suis temporibus, et posteris, ad errores haeresum confutandos. Siquidem Doctores hujusmodi, ut sunt tempore posteriores, non solum Scripturae sacrae intelligentia praediti sunt, et veterum auctorum juvantur scriptis: sed etiam, cum influxu divini luminis, Conciliorum sanctionibus, decretis, et variis Ecclesiae sanctae constitutionibus, ad salutis nostrae subsidium, feliciter utuntur.

Duodecima, culpabilis est, ac vitanda hominum, qui adhuc in terris vivunt, (quantumvis laudabilium) comparatio cum Sanctis, et Beatis, dicendo: iste est doctior sancto Augustino: ille est alter S. Franciscus: aequalis est Paulo sanctitate, aut aliqua virtute non est inferior, etc.

Decima tertia, denique ut ipsi Ecclesiae Catholicae omnino unanimes, con-

formesque simus, siquid quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse definierit, debemus itidem, quod nigrum sit pronunciare. Indubitate namque credendum est, eumdem esse Domini nostri Jesu Christi, et Ecclesiae orthodoxae, Sponsae ejus, spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutem, neque alium esse Deum, qui olim tradidit Decalogi praecepta, et qui nunc temporis Ecclesiam Hierarchiam instruit, atque regit.

Decima quarta, advertendum quoque est, quamquam verissimum sit, nemini contingere salutem, nisi praedestinato; circumspecte tamen super hoc loquendum esse: ne forte gratiam, seu praedestinationem Dei nimis extendentes, liberi arbitrii vires, et operum bonorum merita excludere velle videamur; vel e converso, ne plus aequo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

Decima quinta, similem ob causam frequens de praedestinatione sermo habendus non est: sique incidat nonnumquam, ita temperari decet, ut nulla plebi audienti detur occasio erroris, ac dicendi: si de salute mea, vel damnatione jam definitum est, sive male, sive bene agam, aliter evenire non potest: unde solent multi opera bona negligere, et alia subsidia salutis.

Decima sexta, accidit etiam non raro, ut ex immodica fidei praedicatione, et laude, adjecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam arripiat populus torpescendi circa bona quaelibet opera, quae fidem praeeunt, ac sequuntur charitatis nexu efformatam.

Decima septima, neque itidem praedicandae, et inculcandae gratiae Dei usque adeo insistendum fuerit, ut serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negata liberi arbitrii nostri facultate.

De (†) gratia ergo ipsa diffuse quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam ejus uberiorem redundat, idque juxta modum convenientem, nostris praesertim temporibus tam periculosis; ne et liberi arbitrii usus, et operum bonorum efficacia tollatur.

Decima octava, quamvis summe laudabile sit, atque utile ex dilectione pura inservire Deo, nihilominus tamen valde commendandus est Majestatis divinae timor. Neque porro is timor solum, quem filialem appellamus, qui pius est, ac sanctus maxime: (††) verum etiam alter, ser-

---

(†) de *fide* ergo *et* gratia diffuse etc.

(††) verum etiam timor servilis, ubi (si) *quid aliud melius et utilius homo non assequatur*; (quia) juvat multum ad *emergendum* e peccato mortali, et postquam ex hoc emersit (quis), facile pervenit ad timorem filialem, qui totus

vilis dictus. Quippe qui homini utilis est admodum, et saepenumero necessarius, ut a mortali peccato, quando incidere contingit, resurgere prompte studeamus; a quo, dum erimus immunes, atque alieni, facilius patebit ascensus ad timorem illum filialem Deo penitus acceptum, qui nobis cum ipso Deo unionem amoris praestat, et conservat.

(s. omnino) acceptus et gratus est Deo Domino nostro, quia est *simul* (inseparabiliter conjunctus) *cum amore divino.*

INDEX

ANNOTATIONES XX.

UT JUVARI POSSIT ET IS QUI TRADIT ET IS QUI ACCIPIT EXERCITIA

PRIMA HEBDOMADA

Pag.

SECUNDA HEBDOMADA

PRIMA DIES.

Pag.

SEXTA DIES.

SEPTIMA DIES.

OCTAVA DIES.

NONA DIES.

DECIMA DIES.

UNDECIMA DIES,

DUODECIMA DIES.

Pag.

TERTIA HEBDOMADA

PRIMA DIES.

QUARTA DIES.

QUINTA DIES.

SEXTA DIES.

SEPTIMA DIES.

QUARTA HEBDOMADA

DIES PRIMA.

CONTEMPLATIO AD AMOREM SPIRITUALEM

MODI TRES ORANDI

MYSTERIA VITAE D. N. JESU CHRISTI

PRO II. HEBDOMADA

PRO III. HEBDOMADA

PRO IV. HEBDOMADA

REGULAE

Servandae in distribuendis Eleemosynis.

REGULAE

Ad Scrupulos sentiendos et dignoscendos.

REGULAE

Ad sentiendum vere cum Ecclesia.

IMPRIMATUR

Fr. Dominicus Buttaoni S. P. A. M.

IMPRIMATUR

A. Piatti Archiep. Trapez.

Vicesg.